

Миңзифа
ӘХМӘТШИНА

ИҢНӘРЕМДӘ – АК ЖИЛКӘН...



Миңзифа
ӘХМӘТШИНА

ИҢНӘРЕМДӘ – АК ЖИЛКӘН...





Миңзифа
ӘХМӘТШИНА

ИҢНӘРЕМДӘ – АК ЖИЛКӘН...

Казан
«Рухият» нәшрияты
2019

ББК 84(2Рос=Тат)-5
Ә86

Мөхәррире
Галимжан Гыйльманов

Тышлык рәссамы
Рөстәм Хәйретдинов

Әхмәтшина М.Х.

Ә86 Иңнәремдә – ак жылкән... : шигырьләр. – Казан:
Рухият, 2019. – 288 б.

ISBN 978-5-89706-194-5

Миңзифа Әхмәтшинаның ижаты якты, кояшлы. Дөнья матурлыгына соклану, ел фасылларыннан ямь табу, мәхәббәт сагышы, туган якны сагыну һәм киләчәгебез өчен борчылу – болар барысы да аның шигырь юлларында чагылыш таба.

Китапны укучылар, һичшиксез, күңелләренә рухи азык табарлар, автор белән бер дулкында калырлар: борчылырлар, сөенерләр, гамьле уйларга бирелерләр.

Аклыкка омтылган иҗат

Кеше җаны – мәңге ачылмас сер. Анда ниләр генә юк... Шатлык-куанычлар да, аерылу, югалту ачылары да, шатлык яшьләре, гаилә бәхете, яшәрен ярату да... Барысын да йодрык кадәр генә йөрәккә сыйдырып бетерә алмагач, һәркем үзенекедәй кабул итеп алырдай, алар шигырь булып түгелә. Миңзифа Әхмәтшинаның шигырьләре әнә шундый.

Чистай якларында туган шигъри җанлы, чая Миңзифа Әхмәтшинаны язмышы, тормышның ачысын-төчесен шактый татыганнан соң, нефтьчеләр башкаласы Әлмәткә алып килә. Татарстан Язучылар берлегендә үз тарихы, татар әдәбияты мәйданында үз эзе, йөзе булган Әлмәт бүлегендә киң иҗат мәйданы ачыла. Халык шагыйрьләре Гамил Афзал, Клара Булатова кебек шәхесләр белән аралашу шагыйрәгә илһам өсти, хис куәсен тирәнәйтә, осталык мәктәбе була.

Бүген инде Миңзифа Әхмәтшина – өлгергән, җитлеккән шагыйрә. Андагы хисләр, авторныкы гына булып калмыйча, укучыныкына әйләнгән. Авторның халык авыз иҗатына игътибарлы булуы, күзәтүчәнлегә, халык тәҗрибәсеннән чыгып ясаган нәтиҗәләре иҗатын тагын да камилләштерә. Гомумән, М. Әхмәтшина иҗаты – хисләргә төренгән, табигатьнең үзе кебек туктаусыз үзгәрәп, төрлеләнәп торган бер дөнья. Елның бөтен фасылы, тәүлекнең һәр мизгеле, авторның каләм

очына элөгеп, жаны аша үтеп, акка төшө. Ул бөтен
жирдән аклык-сафлык эзли.

Миңзифаның шигырьләрендә гасырлар дәва-
мында милләтебез жанына сеңгән лиризм, халык
жырларыннан килүче моң бар, чичәнлек бар. Аның
күп кенә шигырьләре, чынлап та, халык жырларын
хәтерлэтә, жырлап тора:

Дәрья гизәм, гомер кичәм,
Әллә узганым зая?
Кайда яшьлек, балачагым,
Кайгысыз чагым кайда?

Ике иңем дулкын кага,
Кулкайларым ник тала?
Дулкын хәтерен хәтерләп,
Үз хәтерләрем кала.

(«Тормыш – диңгез...»)

Ул шигырьләрдә классик шагыйрьләребезнең
гасырлар дәвамында чарланган, ныгыган авазы,
сулышы да сизелә кебек. Ясалмалылыктан ерак
торган оста чагыштырулар шигырьләрне образлы
кабул итәргә мөмкинлек бирә:

Кара күмер күк йөзендә
Ай-кораб төнгә кулай.

(«Ай»)

Авторның әлеге шигырьләрендә фикри һәм
поэтик табышлар шактый. Ул тормышка, яшәү
мәгънәсенә үзенең фәлсәфи призмасы аша ка-
рый. Үзен, үз дөньясын эзли. Яшәүне – «мәжлес»,
гомерне – «кунак булу», вакытны «ядрә» буларак
күрсәтә. Аның күңеле дә – амбар! Ни генә юк ул
амбарда...

...Вакыт – ядрә, оча күз йомганчы.
«Мәжлес» бетте, «кунак» тарала.
(«Кара инде!»)

Күңел-амбар күгәрәктән гарык,
Әллә шуны син белмисеңме?
(«Көз»)

Шуклык, чаялык, мишәрлек М. Әхмәтшина ижатында шигырьләрне, хис-кичерешләрне бер-берсенә бәйләп торучы җете төстәге җеп булып сузылган. Аңа, йомшак кына итеп, үз-үзеннән көлә белү дә хас. Көләсем килә дип торам, елыйсым килә икән, дигәндәй, автор кайбер шигырьләрендә яшь аралаш көлә. Чөнки ул табигый хисләр белән яши, табигый халәттә иҗат итә, шуңа да укучы күңеленә табигый хис-кичерешләр белән үтеп керә.

Елама, чәйнек, елама,
Ник үзәкне өзәсең?
«Сүндер!» дип әйтер өчен дә
Беркемем юк, беләсең.

Намазым соңга кала бит,
Калдырганым юк минем.
Эчәңдә су, тышыңда ут,
Башка кайгың юк синең.

Догам тәмам, сәлам укыйм,
Бераз сабыр ит инде.
Эчем дә ут, тышым да ут,
Утлар каба бит инде...

(«Елама, чәйнек!»)

Адәм баласының тормыш-язмышлары тигез юлдан гына бармый шул. Тормыш тәҗрибәсе,

ижат киңлекләре, шактый сикәлтәле гомер юлы шагыйрә ижатына саллы фәлсәфи сыйфатлар өстәгән. Гомер еллары нужаны аңа өеп бирә! Тик М. Әхмәтшина сер бирә торганнардан түгел. Үжәт-легә, мишәрлегә моңа юл куймый. Ул һаман да аклык, яктылык эзли:

Ышкый-ышкый юам үткәннәрне;
Елар бу дип көтмә, ләм-мим зарым.
Ил-көнгә дип алган-салганым бар,
Беләм алда якты тормыш барын.

(«Күңел тәрәзәмдә күксел томан...»)

М. Әхмәтшина шигырьләрендә хатын-кызларга хас мәхәббәт кайнарлыгы язгы ташкын кебек ярысып, бөтерелеп ала да жәйләрдәй салмаклана. Аннан, көзгә яфрак бураннарына ияреп, яңгыр булып ява, ак кар бөртекләре булып уйнаклап жиргә төшә.

Шулай да акыл утырткан шагыйрә итәк-чабуын җыебрак яза мәхәббәт хисләре турында. Тезгенне бушатып-бушатып алса да, үзен тиз кулга ала.

Автор поэма жанрына да мөрәжәгать итә. «Фа-жигалә мәхәббәт», «Сабыр төбе ак алтын» поэмаларында ул хатын-кыз язмышын төрле яклап ачарга тырыша.

М. Әхмәтшина шигырьләрендәге туган якны сагыну хисе күбрәк якташлары, туганнар образы аша чагыла. Алар табигатьтән, җирдән аерылмаган:

Әлмәт күгә куге болыт кына,
Кай яклардан гына килде икән?
Әгәр юлы Чистайлардан булса,
Туганнарны минем күрдә микән?
Әлмәт күгә куге болыт кына...

(«Әлмәт урамында яңгыр ява»)

Автор «канәт», «ару», «кана» кебек жирле сөйләмгә хас сүзләргә дә урынлы кертәп җибәрә шигырьләренә. Шагыйрә алардан туган як жылысы ала кебек.

Каралтмагыз күңелемне,
Сары мин.
Нахак яла якмагызчы,
Ару мин.

(«Сары мин»)

Кайсы гына шигырен карасаң да, алардан эчке бер моң-сагыш саркый. Автор дөньяны әшәклектән, явызлыктан саклап калырга тырыша. Аны һаман яхшы итеп күрергә тели кебек. Матурлыкны балачактан эзли:

Яшәүнең иң рәхәт чоры
Үзең бала булган чакта...
И балачак, каерылып
Калды кычытканлы чатта.

...Яшәү – рәхәт, йокы – татлы,
Бала-чагаң өйдә мәле...
Бала-чага үсеп җитте,
Йоклаган да юк шул әле.

(«Иң рәхәт чор»)

Гаиләдә алган әби тәрбиясе, заман шаукумы гына булмыйча, М. Әхмәтшина үз ижатында «иман», «дин», «намаз», «сәждә» кебек төшенчәләр ярдәмендә рухи дөнья тудыра. Аллаһның барлыгына, берлегенә чын күңеле белән инанып, кешелеккә тәүфыйк-һидаять сорый, киләчәккә өмет белән карап, бәхетле булырга тырыша.

Тел, милләт язмышына да битараф түгел ул. Бу темаларда да эчке бәргәләнү, шагыйранә талпыну бик көчле тоемлана.

Аклыкка, сафлыкка омтылган Минзифа Әхмәт-
шина «бәхет» төшенчәсенә караган мәгънәләренә
бербөтен ясый, бер учка җыя.

Көтәмен, булыр бу гомернең
Бөреләр шартлатыр язлары.

Күрәсем бар әле яшьлектә
Күрелми калыңган назларны...

Өметсез – шайтан, ди, күрегез,
Ни өмет итә, дип йөрегез...
Оныгын назлаган әбине
Бәхетсез диярме берегез?

(«Бәхет шул җизе инде»)

Шагыйрә, Хак Тәгалә язганча шөкер итеп, көз-
ләренә язларга тиңли, кышлардан аклык-сафлык
ала һәм шул байлыкны – шатлык-сөенечләр, өмет-
ышанычларны – иҗаты аша башкаларга да бүләр
итә.

Рәфкать Шаһиев,
язучы, филология фәннәре кандидаты,
Татарстан Язучылар берлегенең Әлмәт бүлегенә җитәкчесе



Ялгыз төндө күңел газап чигә,
Авыр сүзләр – бары нахак кына.
Үзем сызган буразнадан киләм.
Зарланмаячакмын, шуны беләм...

Дөнья – кунак, бер канатсыз талам,
Дәрья суын ялгыз кичә алам.
Канга батып, ишкәк ишә алам,
«Аллага шөкер!» дип дәшә алам.

Йөрәгемдә каннар уылганын,
Ач бүреләр янда улаганын
Мин үземчә кабул итә алам.
Мин һаман да үзем булып калам.

Вакыт иңәр, хак нахагын жиңәр,
Көннәр тагын шулай дәвам итәр.
Кара шымчы шәлен ныграк ябар,
Ул үзенә шулай җавап табар.



Жыл

Исләрем китә бу жылгә, –
Кайлардан исә икән?
Кайчак сабыр, кайчак уйнак,
Кайларга житә икән?

Кемдә кайгы, кемдә хәсрәт, –
Барсын күрәдер инде.
Гел бал да май түгел тормыш, –
Кайчак өйрәдер инде.

Тарала бар кайгыларым,
Баштан сыйпап иссәң, жыл.
Гомер жылләре жылы чак, –
Туктама, жыл, көн дә кил.



Көз

Юкәләргә сары суккан,
Көзләр эшедер инде.
Жәй белән көз алышканда,
Көзләр көчледер инде.

Басудан кайткан игеннәр
Ындыр табагындадыр.
Көнбагышлар, кукурузлар
Әле сабагындадыр.

Миләшләр кызара бара, –
Көзләрнең бер жимеше.
Тәлгәш-тәлгәш комач төймә,
И Ходайның бирмеше!

Жәй башына көз житәр, ди,
Кырпак төшми көз булмас.
Санаулы гомер вакыты, –
Эзен калдырмый узмас.



Яшьнәп яшисе килә

Бу дөньяда яшәвемнең
Мәгънәсе булмас иде.
Күңелемнең түрләренә
Сандугач кунмас иде.

Иртәдән үк канатланып,
Туар көнгә шатланып,
Эшләр эшлисе килә дә
Яшьнәп яшисе килә.



Кагылдың!
Өзгәләп,
Телгәләп бетердең.
Кагылыр бер жире
Калмады күңелнең...
Тереләй кимердең,
И сөю!
Бу кыска гомердә
Син ничек өлгердең?



Йолдыз бирәм димә...

Язмышларга сылтап ялгышларны,
Гомер арбасында барабыз.
Күрешүләр вәгъдә итми генә,
Очрашулар көтеп арабыз...

Йолдыз бирәм димә, ышанмыйм да,
Ай нишләр соң күктә ялгызы?
Йөрәгендә миңа бер урын бир!
Өзгәләнмәс иде жан, сызып...





Без күрәбез генә...

Язмышлар язгандыр,
Без күрәбез генә.
Сүтелә, кителә,
Без үрәбез генә.

Ватылса арбабыз,
Калмаса чарабыз,
Сиздерми беркемгә,
Ут йотып чабабыз.

Ялгызлык салкынын
Жылытмый киём дә.
Нәрсә дисәгез дә,
Жылы тик өемдә.

Ялгызым. Гомернең
Чатнама салкыны.
Жан өши, йөрәктә
Мәхәббәт ялкыны.

Шөкер дип булганга,
Күктә ай тулганга,
Хыялда табынып
Булмаган Чулпанга.

Үтә лә гомерләр,
Жан сыктый күңелләр.
Берьялгыз калмагыз,
И апа-сеңелләр!



И уй, уй, уй...

Уй китте миннән башкага,
Бигрәкләр чуар йөрәк.
Китте, итте бер яхшылык, –
Күңелне китте көрәп.

Аты жиккән тиле күңел
Юрга атлардай чаба.
Елмайды гына түгелме?
Әйтерсең исә саба...

Ак жылкәнле ак корабта
Татлы хыялда йөзә, –
Берәү, иңгә кулын салып,
Сөю сүзләре тезә...

Уй килә, өелә... Ишәм,
Уйлар тагын өелә...
И, адәм уйлар илендә
Яши дөнья көенә.

Китте уй, башкага китте,
Бигрәкләр чуар йөрәк...
Чуар булса да, дәртле уй, –
Күңелне китте көрәп.



Май башы бу, суык әле,
Тышта сүрән кар ява...
Килер язларга өмет зур,
Шунысы йөрәккә дөва.

Яз килалмый, нидән курка?
«Алырлар ямемне, – ди, –
Әнә бит шул ил бәндәсе
Үз телен сорап йөри!..

Тел бетмәс, минем кодрәткә
Тапшырыгыз моны, – ди. –
Сез – мәшһүр халык угланы,
Шул халыкның моңы! – ди. –

Бетмәс телебез, орлыклар
Чәчегез алгы көнгә.
Чал тарихлы жир шытымын
Мул итеп бирер көзгә!»

Киселсә дә, туралса да,
Югалмас анам теле!
Бүген өшегән тамырга
Насып ит жылы жилең!



Өлгерми күз,
Йөгерә урман,
Автобустан карап барам...
Әнә шулай юрга аттай
Ашыга гомер,
Ашыга заман.

Йөгерә күз,
Йөгерә кырлар,
Уйлап барам – чиксез уйлар:
Комбайннар арыш ура.
Ил-көннәргә бир иминлек,
Офыкларга бәхет юра!





Күңел гел яшь кала икән,
Күңел гел бала икән.
Гомер үтсә дә, күңелкәй
Яшәрә бара икән.

Әйтәләр: гел унсигездә
Күңеле дә, йөрәк тә...
Әнә шулай гел яшь булып
Яшәү безгә кирәк тә.





Көзләрҗә кала күрмә

Төшкә кереп кенә юатасың:
«Сагынмале», – дисең, – бу кадәр!»
Төшемдәге булган һәр мизгелдән
Эзлим куанычлы бер хәбәр.

Өй кыегын кошлар сырып алса,
Мендәрләрем китсә авышып.
Килеп керәсең дә күңелемә,
Сарыларга бетәм сабышып.

Юрауларым юш киләсен беләм,
Киләсеңне беләм сагынып.
Тәрәз алларымда парлы-парлы
Кошлар үбешәләр, кагынып.

Бөреләрнең шартлап тулган чагы,
Кошлар кайтты кабат күленә.
Көзләремә кала күрмә, берүк,
Әрнү-сагыш салма күңелемә.



Йөгереп кайтып булмый

Уйлар йөгерек булса да,
Юллар йөгерек түгел.
Язлар килгән саен, туган
Якка тартыла күңел.

Ындыр артларыннан гына
Йөгереп кайтыр булам.
Юл да ерак, уй да сүнә,
Күзгә сизелеп сулам.

Каршы йортның тугыз каты
Сынап карыйдыр кебек.
Мин түзәмен, йөрәк кенә
Үксеп елыйдыр кебек.



Бер сүздән

Беләмсең, ягымлы бер сүзең –
«Яратам, сагындым!» – шул җитә.
Күңелем дәрьясы катында
Ишелә өелгән мең киртә.

Давыллар йомшак җил була да
Куя бит, әйткәч шул сүзеңне.
Иңнәрем ак җилкән итәрмен,
Диңгезгә теләрмен түземлек.





Гөрлөп чэчэк ата бүген
Тэрэз төбөм гөллөрө.
Урамда кыш, ә гөлләрем
Шау чэчәктә, күр әле!

Минем кебек, әллә сез дә
Адаштыгызмы, гөлләр?
Корыды, кипте – коелды
Чэчәкләр инде гөлләр.

Миңа охшап түзем бит сез, –
Салкын ни дә, кар-боз ни?
Матурлыкта минем күңел –
Берни дә аны бозмый!





Әни кифәк

«Озак яшә, әни, кайгы күрмә!»
Без дә җырладык ла әнигә...
Ул тотты да бер көн китеп барды,
Сагыш салып безгә, әтигә.

Яшәгәндә бер дә китмәс кебек
Була икән нигә әниләр?
Без бит әле яңа борын төрттек,
Без бит аңа һаман нәниләр.

Кем иңенә башны куеп була,
Борчуларың чиктән ашканда?
«Түз, сабыр бул, балам!» – дия-дия,
Чәен куя сиңа, аш сала.

Әни чәе юа кайгыларны,
Әни ашы – дәва йөрәккә...
Карлы яңгыр тавышына кушылып
Үксеп елыйм, әни кирәккә.



Йөрәктә калдың

Күңелең чиста синең, дисең,
Кайлардан белдең?
Күңелемне мактый-мактый,
Килдең дә кердең.

Түрем ачык, уз, дигәнем
Сизми дә калдым.
Күңелемне мактый-мактый,
Йөрәктә калдың...

Кешеләр күрер дип куркам
Анда син чагын.
Хәзер йөрәгемнән сине
Ничек чыгарыйм?



Сулар ага да ага,
Дулкынын кага-кага.
Суларга карап уйланам, –
Уйлар кайгыга сала.

Сулар ага да ага,
Аккан су юлын таба.
Йә кар астыннан ага ул,
Йә боз өстеннән ага.

Сулар ага да ага,
Ярларга бәрәп ала.
Йә бик тар җирдән ага ул,
Йә бик киң җирдән ага...

Сулар ага да ага,
Сызылып юлы кала.
Бер шаулап, дулап ала ул,
Бер тыныч булып кала.

Сулар ага да ага,
Ургылып борып ала...
Зур диңгез булып ага ул,
Тирән күл булып кала.

Гомер дә шулай ага,
Акмый тыелып кара!
Бер шатлык булып ала ул,
Бер кайгыларга сала...



Сиңа

Күзең карашларын бер күрсәм дә,
Күңел кылларыңда уйнар идем.
Бер күрүем сине әсир итәр, –
Адаштырдым, диеп уйлар идем...

Барыр юлларыңнан читкә чыгып,
Китәрсеңме минем тарафларга?
Ләззәтләнеп бер тибрәлер идек
Сөю дигән сәер пар атларда.

Сине беләм: уйнап адашмассың,
Уен бары сине борчыр гына...
Әйдә, калсын сөю бер сер булып,
Араларда йөрсен бер жыр гына!





Мин үзем

Мин – канатлы атта, жан сөйгәнем,
Яратканым белән үткән гомер.
Ыру-тамырларым дәвам итеп,
Учагымда дөрләп яна күмер.

Жаным-тәнем белән сөйгән хезмәт
Шатлык өсти барыр юлларыма.
Биек үргә менә тормыш атым, –
Дилбегәсе таман кулларыма.

Чәчләремә бәсләр сибелсә дә,
Үтмәсә дә еллар сыйпап кына,
Уй-хыялым белән бала чакка
Иярләгән атта уйнап кына,

Жилдерепләр генә кайтамын да,
Меңгә ярып еллар тузанын...
Гажәпләнәп барлап куям шулай:
Ни бәхетле гомер узганмын...



Онытылыык беразга...

Каян белдең хисләр ташыганын,
Кошлар киткән чакта каңгылдап.
Син кайлардан килеп чыктың бүген,
Күңел кычкырганда зар елап?

Кояш булып кабат балкыдың бит,
Күңел – чөчкә, хисләр гел язда.
«Көzlәр сарылыгын саташтырып
Онытылыык, – дисең, – беразга!»

Күңелләрдән өмет өзелмәсен,
Яз әйләнеп кайтсын казлар да.
Жылы карашларың – таң кояшы,
Жаным иркәләнә назларга.



Күрешүләр насыйп икән...

Күпме еллар көттем күрешүне,
Бик якында гына булсаң да.
Жиде урап кайттым үткәннәрдән,
Килеп тотындым да тупсаңа.

Ул көтүләр, ак өметләр булып,
Күңелемдә чәчәк аттылар.
Күрешүләр насыйп булмаса да,
Елмаюың булып кайттылар.

Төшләремдә күрдем ничә кабат,
Елмаеп ла кулың сузганың.
Сине көтә-көтә яшәгәнгә,
Сизмәдем дә еллар узганын.

Күпме еллар үткән, син һаман шул,
Нинди көчләр сиңа ия соң?
Гел төшемдә кебек – кулың сузып
Күрешергә миңа киләсең.

Күңел өсләрендә якты болыт,
Түгелергә тора атлыгып.
Ап-ак өметләрем канатында
Очтым, иңнәремдә – ак болыт.



Кара инде!

Кара инде! Килдек кенә кебек,
Кунак-гомер уза күренеп.
Балачагы, яшьлек еллары да
Еракларда калды үрелеп...

Ах, самими яшьлек, аргамактай,
Күз иярми очты киңлеккә.
Бугазыннан алып гомер кичтек...
Нич картаймас кебек идек лә.

Мәңге яшәр кебек, дөнья кудык –
Нинди гамьсезлек бу «тилелек»?
Авыз – ашлы, куллар эшле булды,
Тәртәләргә кердек жигелеп.

Вакыт – ядрә, оча күз йомганчы.
«Мәжлес» бетте, «кунак» тарала.
Табын сирәгәя, язмыш жыя
Бергә килгәннәрне, аралап.

Гомер – кунак. Безгә язылганы
Булсын әле таза, озаклы...
Бу язмышны кертми торыйм әле,
Биклим, ачмыйм аңа йозакны!



Сезнең кебек булсын туганнар

Кыл тибрәтер кисәк калмаганда,
Беткән чакта тәмам тәкатем,
Шалтыратып хәл белү дә житә,
И туганнар, сезгә рәхмәтем!

Сагынудан ак юрганнар сырам,
Кереп барам шулай көзләргә.
Сугымнан да, каз өмәсеннән дә
Калдырмыйсыз, рәхмәт сезләргә.

Туган якка кошлар оча калса,
Жаным гажиз булып каламын...
Сары сагышларда яна-яна,
Жырларымны көйгә саламын.

Күз тирәмнән тулып яшем ага,
Әллә ешрак керә суганы?
Жир шарында бар адәмгә телим:
Сезнең кебек булсын туганы!



Ул чагында кем дә белмәгән

Туарыма санау көннәр калгач,
Әни өзелеп суган теләгән.
Тик кайнана үзенекен иткән,
Теләгәнән аңа бирмәгән.

Ул чакларда кайнаңасының
Һәр сүзеннән хәтәр ут чыккан.
«Килен кеше – ким кеше ул» диеп,
Жае чыккан саен ут чаккан.

Әни мине әнә шулай итеп,
Суган тели-тели биләгән...
Гомер буге сагыш эчәсемне
Ул чагында әле белмәгән.

Әти, моны күреп, бик борчылган,
Суганын да тапкан әнигә...
Сабан туйлы, җыр-биюле көндә
Әнием дә куйган бәбиләп.

Ут кебек үк кайнар булмасам да,
Чаялыкка тиңем булмады.
Әмма мине тормыш аямады,
Бу – шук, шаян, диеп тормады.

Уңнан алып, кайчак сулга салды,
Ике яңагымнан кыйнады.
Гомер көзләрендә селтәп атты,
Сынавыннан һаман туймады.

Әбиемә һич үпкәм юк минем,
Аның кочагында үстем мин.
Тәрбияле, тату гаиләдә
Иман-кәүсәр суын эчтем мин.

Илле елга якын урыны түрдә,
Сүзе – кыйбла, хаклык – аныкы.
Ул чагында безнең тату гаилә
Тирә-юньдә иде данлыклы.

...Бу юлларны укып, һәр яшь буын
Аңлый алмас: кем ул кайнана?
Яшьләр хәзер «әни»ләрсез яши,
Ләззәт тормыш эзли, сайлана.

Ул чагында бар да санау иде,
Бүлеп кенә биреш шикәрен...
И яшь буын, әгәр укый калсаң,
Гыйбрәт булсын ошбу шигырем.



Егылып булдым харап

Вәт нинди чаклар җитте бит,
Йөримен вак-вак атлап.
Таймаска, тирәмне карыйм,
Йөрим, үземне саклап.

Карыйм койма тирәләрен,
Урамның җайлы турың.
Егыла-нитә күрмим дип,
Эзлим иплерәк урын.

Егылмаска җан тартышып,
Тешем-тырнагым белән.
Янәсе, егылып китеп,
Таякка калмыйм гелән.

Бар йөрисе мәктәбенә,
Балалар бакчасына.
Әле бит без – әбекәйләр –
Бик кирәк барчасына.

Син өйдә торасың, диләр,
Вакыт тап инде, әни...
Бүген кич тә балаларны
Алып кайт инде, әни...

Килен эштән кайтып җитәр,
Ипи алым кибеттән.
Базарына барасы бар,
Аш куярга ит беткән.

Менә барам тайгак юлдан,
Һәр чокыр, бозны карап...
Ах!.. Ух!.. Их!..
...Вәт рәхәт, ятам кайгысыз,
Түшәмнән йолдыз санап.



Шеләк

Үзем дә сизми, чуалдым
Уйларым ятымәсенә.
Төрөндем әкият иленең
Хәерле хәтфәсенә.

Ак икән, алтыдан алып
Алтмышымда да уйлар...
Беләм, алар сиксәндә дә,
Туксанымда да «сыйлар»...

Бу – минем ак әбиемнең
«Бисмилла»лы сыйлары.
Раббым, ак уйларда булсын
Йөз яшемнең туйлары!





Артларымнан өзелеп карап кала:
«Йә, Кадир! – ди, – кара барышын!
Башын игән, адымы сак әллә,
Кояшының баеп барышы?..

Әй син, дөнья, нигә шулай сыктың,
Нәсел-ыру дәвам йолдызын?
Чая, шаян иде лә ул үзе, –
Нишләттең син иркә бу кызың?»

...Әй бу минем тормыш итүем,
Язмыш юлларыннан үтүем...





Иң кирәге иде...

Балачакта иң кирәге –
Әни, сөт һәм ипи иде...
Башка берни кирәк түгел,
Шул өчәве житә иде.

Яшьлегемнең алсу таңы.
Тәүге сөю – бәхет инде.
Ул чакта, сөюдән башка,
Берни кирәк түгел иде...

...Ары чабам, бире чабам, –
Хәзер шундый заман килде:
Иң кирәге вакыт икән,
Язмыш ниләр язган инде...



Гомер дисбесенең тәймәләрен
Бер-бер артлы алга тартамын.
Жиләк кебек чаклар бар иде дә, –
Жәйләремне инде озатамын.

Жилләр кебек исеп үтә гомер,
Кай арада узган елларым?
Гомер йомгакларын үтә-сүтә,
Көзләремә кереп барамын.

Мизгелләрдән тора гомер юлы,
Бер уйласаң, исең китәрлек.
Һәр мизгеле яңа бер җыр кебек,
Шөкер кылып гомер итәрлек.



Туктап калды карашың

Тутырып бер карадың да,
Туктап калды карашың.
Сөю-сәгадәт илендә
Кинәт калдык адашып.

Син бит миңа жиһан аша
Жибәрдең сөю-фәрман.
Кул бирешер күперләрне
Мин ул урталай ярган...

Син аргы якта, мин аның
Бу ягында ут янам...
Карашлар калды адашып,
Кичер мине, йа Аллам!





Күңел тәрәзәмдә күксел томан...
Күрер өчен илдә ниләр барын,
Күрер өчен ерак киләчәгем,
Көрим еллар сылап киткән зарым.

Тырный-тырный юам үткәннәрне;
Елар бу дип көтмә, ләм-мим зарым.
Ил-көнгә дип алган-салганым бар,
Беләм алда якты тормыш барын.





Күргәнем юк сине ничә айлар,
Күрешергә чара бардыр барын.
«Язгы бер көн ел туйдыра», канәт,
Гел тараеп торган вакытларым.

Мин бит сине шундый сагынып яшим.
Беләм, киткәч кала дөнья эше...
Шалтыраттым, хәлең белим диеп,
«Сәнме!..» – дидең, ябышканмы тешең?

Табиб арты табиб эзлисең, ди,
Әби-сәби диләр йөргәнең.
Чаптар атлар бер шәегә, канәт,
Бушый бара, диләр, йөгәнең...

Күрешмәсәк, инде ни кылым соң?
Күрәсене күрер баш кына.
Хәлең белгән идем мин күршеңнән:
– Йөрәк эче, – ди бит, – таш кына...



Тормыш — диңгез...

Тормыш диңгезендә йөзәм,
Ярлары ерак-ерак.
Бәхеткә илтер дулкыннар
Бармы, булырмы чыдап?

Дәрья гизәм, гомер кичәм,
Әллә узганым зая?
Кайда яшьлек, балачагым,
Кайгысыз чагым кайда?

Ике иңем дулкын кага,
Кулкайларым ник тала?
Дулкын хәтерен хәтерләп,
Үз хәтерләрем кала.

Жилкәнемне жылләр алды,
Калмады башка чарам...
Иңнәремне жылкән итеп,
Бәхеткә таба барам.



Без шул еллар кызлары

И безме ул?! Тәрбияле үстек,
Итәк-чабу иде жыюлы.
Юк, әйтмәгез, өй кошлары, диеп,
Гөрләп торыр иде су юлы.

Кичен ашыктырып көтә идек
Әнкәйләрнең сыер сауганын.
Маллар ашатабыз, дип булса да,
Матурлыгын күрдек таңнарның.

Мал кайгысы онытыла иде,
Күзләр таба иде күзләрне...
И ул чаклар!
Егетенең дә бит
Назлы иде әйтер сүзләре.

Гөрләп торыр иде су юлы...
Итәк-чабу иде жыюлы.



Әлмәт урамында яңгыр ява

Әлмәт күге куге болыт кына,
Кай яклардан гына килде икән?
Әгәр юлы Чистайлардан булса,
Туганнарны минем күрде микән?
Әлмәт күге куге болыт кына...

Әлмәт урамында яңгыр ява,
Чыланырмын димим, йөгереп чыгам.
Жылы яңгыр назлый тәннәремне,
Авылым аша узган – сизеп торам...
Әлмәт урамында яңгыр ява...





Ничә еллар инде киткәнеңә

Ничә еллар инде киткәнеңә,
Мине япа-ялгыз иткәнеңә.
Ара-тирә төшкә кереп кенә
Юатасың, үзәк өзеп кенә.

Киткән артларыннан китеп булмый,
Гомер савытлары бергә тулмый.
Тап төшерми исемкәйләреңә,
Атлыйм гомеремнең көйләренә.

Моңлысы бар аның, мин яраткан,
Күңел халәтемә ятышлысы.
Өермәдәй кайнап, тынгы бирми
Сагынудан ачы сагышлысы.

Ничә еллар инде киткәнеңә,
Әйләнәм дә кайтам үткәнемә...
Ожмах итеп фани гомеремне,
Мине бер хур кызы иткәнеңә.



Туган яктан жылы жыллар исә,
Ак ягы шул ап-ак гомеремнең.
Әнкәм кебек сыйпый чәчләремнән,
Алгысытып ала күңлемне.

Хыялымда очам балачакка, –
Арыш кыры буйлам кем чаба?
Йә, Кадир, дим, илдән китмә икән,
Жан авазын ялкын-ут чага.

Тән – таза-сау, аң – сәламәт, шөкер,
Риза-бәхил шуңа – ничек бар...
Читтә сагышланган үз баласын
Юатыпмы – ява жепшек кар.



Сезне җырым

И туганнар, сезне күргән саен,
Тик бер нәрсә борчый күңелне.
Нинди дәва, нинди чара табыйм
Саклар өчен сезнең гомерне.

Гөлбакчалар булып үсәр идем,
Чиста булсын өчен һавасы.
Челтер чишмә булып агар идем,
Суым булыр иде дәвасы!

И туганнар, сезне якын итеп,
Иңгезгә куям кулымны.
Янәшәмдә сезнең булуыгыз
Бизәп тора гомер юлымны.





«Тәрәзәдән чәчем жылгә сибеп,
Каргыйм!» – дидең, әллә юш килде?
Матур басып кардан бара идем,
Кар астында фәкәть боз инде...

Таеп китеп, кыйбла тарафына,
Тезем чүгеп, сәждә утырдым...
Калган намазларым искә төште,
Бер-бер артлы дога укыдым.

Кар астында фәкәть боз инде,
Каргышыңа үзең түз инде...





Гомер уза, тун туза...

Кышкы урман тын йокыга талган,
Ак карларга басып мин киләм...
Уй-хыяллар гына буран бурый,
Чигә әчеттереп яшь килә.

...Ап-ак юрган ябынган да тормыш,
Гүя үрти мине, үчекләп:
«Мин, – ди, – менә язга таба, канәт!
Синең туның тузган, ничек тө!»





Шукта, болыт!

Көмеш күктә энже болыт
Ияртте үзе белән.
Шул якларга бара болыт,
Шул якка, үзем беләм.

«Калдырма, ал үзең белән,
Бер күз салсам, шул житә?!..»
Туган якка оча болыт,
Мине калдырып китә?

Уем оча – мин дә анда,
Кагылыйм кайсысына...
Йа Раббым, ничекләр түзим
Сагыну ачысына?





Ай

«Ай сыйдыра! Ай сындыра!
Айга кырын карама!»

Халык әйтеме

Кара-күмер күк йөзендә
Ай-кораб төнгә кулай.
Серләрне дә ала шул Ай,
Сагышларны да – шул Ай.

Төnnәрен Ай яктысында
Ник серле шаулый имән?
Бүреләр дә Айга карап,
Ник елый, улый икән?..

Төнге күктән ай күзәтәм:
Нинди сер бар бу Айда?
Тыныч күктә йөргән айга
Яшем түктем шулай да.



Ник алмыйсың телефонны, димә,
Ачуланма, гаепләмә мине.
Алырмын да: «Кит!» – диярмен кебек,
Югалтасым килмәсә дә сине...

Хыянәтне язмыш хөкем итәр,
Хаклык үзе ярып сукмак салыр...
Телефонда әле һаман: «Кичер!»
Дигән жан авазың өзәлөп калыр.

Ә мин әрним, синең өчен янган
Гомер – әрәм...
Аңлармы тик галәм?
Дәръяларга аттың ваклап мине,
Гомер – мизгел, вакыт – дәва, беләм...

– Китмә?!
– Китмим!
...Янә кабына ут.
Мин янәдән сөю утын үбәм –
Челтәр-челтәр сөю шәле үрәм...
Син шул минем сөю-тәхет түрәм.



Көз

Көз яңгырлы быел, килә ява,
Наваларда болыт бихисап.
Күңел «яңгыр коя», андый чакта
Ялгыз башкайларда – уй, исәп...

Ник елыйсың? Еламале, жиһан!
Бу сабыржан түзәр, дисеңме?
Күңел-амбар күгәректән гарык,
Әллә шуны син белмисеңме?

Ишә генә, көзге яңгыр ава, –
Кыйшайдырган сулы киштәсен...
Кеше күңелләрен аңлар хәл юк,
Ә табигать инде нишләсен?





Уч төбөндө ята кебек ил картасы,
Кай тарафка очса күңөл – бер кайтасы...
Ашыгыла – бөрөлү бар, сугылу бар,
Ялгышлардан мәжүсидэй югалу бар.

Адашабыз... Төн караңгы, көн караңгы,
Кабынырмы Илаһ уты, кабынмасмы?
Ил-көнемне якты итеп үтим, диеп,
Эзлөгөнгө алтын юллар табылмасмы?





Яшәү безгә бирелмидер жиңел генә,
Тау-ташларны үтәр тайгак бер юлдыр ул.
Ошбу жиһан – язмышлардан кайнар ызан,
Хәзинәгә, могҗизага тулыдыр ул.

Хаклык ярып, дәрәҗәңне саклай белеп,
Жирдә яшәү – хәзинәле булудыр ул.
Тәңре тарафыннан сиңа беркөн иңеп,
Каләбеңдә урын алган әгъләм, нур ул.





Сагынам

Сары яфраклар шикелле,
Саргая күңелләрем.
Сине генә уйлый-уйлый,
Кыскара гомерләрем

Син үзең белмисең инде,
Белергә теләмисең...
«Кара аны, юлларыңнан
Тайпыла күрмә!» – дисең...

Күрмә, дисең, әмма йөрәк
Сагышлы дәрьяларда...
Илләр гизеп, парын эзли,
Кан саркый яралардан...

Минем күңел үжәт түгел,
Сабыр инде, бичара.
Сагышка түзә, уенда
Синең якларга бара...

Бара да бит, уйларында
Кайтканы һич юк аннан.
...Еллар, юллар аерып тора
Бер җанны – бүтән җаннан...



Сары мин

Кара түгел, ак та түгел,
Сары мин.
Үз халкымның бер кызымын
Бары мин.

Каралтмагыз күңелемне,
Сары мин.
Нахак яла якмагызчы,
Ару мин.

Кояш нурын тойган кебек
Жаныгыз,
Телисезме, жылым бирәм, –
Алыгыз.

Тик каралар якмагызчы,
Сары мин...
Кайсыгызның күңеленә
Сарылым?



Синең якка китә уйларым

Сызылып кына таңнар аткан чакта,
Синең якка китә уйларым:
«Сәждә кылып, оеп, онытылып,
Дога тота микән куллары?

Ак уйлары, ап-ак өметләре
Киек каз юлларын гизәме?..
Бу яклардан иңгән уйларымны
Сәждә киткән саен сизәме?

Намазлыгын алып куйган чакта,
Укый икән кайсы сүрәне?»
Ялгышып та уем читкә китми, –
Сине генә уйлыйм, күр әле.



Үтә икән, үтә гомерләр

Биштәремә ак хыяллар салып,
Дөнья гиздем, мендем тауларга.
Юллар авыр, сикәлтәле булды,
Борчуларым, кайгыларым уйды
Аккан сулар, елак талларга.

Татлы хыялларым алдамады, –
Үттем үрләр, кичтем күперләр...
Канаткаен гына болгап калды, –
Кала икән яшьлек ерак ярда,
Үтә икән, үтә гомерләр.



Кошларга

Ят төс эзлим зәңгәр күктән,
Кара жептәй сызылып киткән,
Бу бит инде апрель башы, –
Сез кайтуны өзелеп көтәм.

И кошкайлар, күрми калсам,
Күңел нидер югалтыр күк.
Кайда идең, бар җиһанга
Моңнар кайтты, дип әйтер күк.

Минем каләм минем уйны
Тезә ап-ак кәгаземә.
«Сау кайтыгыз!» дип теләдем,
Кушылып җомга вәгазенә.



Әниемнең елы бүген

Күбәләк керде бүлмәмә,
Кара-сары таплары бар.
Кигән күлмәге – кып-кызыл...
«Иртәдән үк мине уйлап,
Дога укып, елап йөри,
Ник борчыла икән кызым?»

Беләм, әнием кайткан шулай:
«Ак булсын, балам, гомерең!» – ди,
Ак пәрдәмә кунды килеп.
Күбәләктер әнием жаны,
Мин иртәдән көттем аны,
Бүлмәмә нур китте сибеп...

Рәхмәт, әни, күбәләк жан,
Менә ничә еллар инде...
Барлап, жайлап торасың син
Барыбызның гомер күген.
...Бакыйлыкка күчкән көне –
Әниемнең елы бүген.



Иң рәхәт чор

Яшәүнең иң рәхәт чоры
Үзең бала булган чакта...
И балачак, каерылып
Калды кычитканлы чатта.

Яшәүнең иң матур чагы –
Әти-әни исән-имин...
Канатлы ат, кыю канат,
Ай-кояшлы идем бит мин!

...Яшәү – рәхәт, йокы – татлы
Бала-чагаң өйдә мәле...
Бала-чага үсеп житте,
Йоклаган да юк шул әле.



Үгетләмә, апа, ул чакта бит
«Бүре» сүзеннән дә өркә идек...
Йортка чыгу кая, кояш баеп
Эңгер төшү белән... курка идек.

«Елгасында – бака, урманында
Йөри күрмә, балам, елан бар!»
Әнә шулай әби әйткән сүздән
Куырылып үстек, оланнар.

Кем уйлаган, эзе калыр, диеп
Ул куркуның ерак елларга...
Син күр әле, бүген үз өемдә
Елап ятам, куркып йокларга...



Мин сорыймын: туган чакта кеше
Бик бәхетле булып тусын иде.
Үзе теләгәнчә яратылып
Һәм яратып кына торсын иде.

Мин сорыймын: ни бар гомерләргә
Бер Аллаһым саулык бирсен иде.
Артык та ул, ким дә булмасын да,
Мул яшәрлек байлык бирсен иде.

Мин сорыймын: бәхет, тәүфыйк, шатлык
Оныкларга мулдан тисен иде.
Ил-көн белән атлап, балаларым
Бәхет сарайлары өйсен иде.

Мин сорыймын: кеше күзләренә
Яман булып күренмәсәм иде.
Бар гомердә дәрт-дәрманлы яшәп,
Дәртем бетеп сүрелмәсәм иде.

Яшиселәр булсын, ил-көнемнең
Канатларын каермасын иде...
Йөзләремне каралтмасын, сорыйм:
Иманымнан аермасаң иде!



Кыл унике

Кыл унике – төннең кыл уртасы,
Кыл унике – яңа көннең башы.
Шәһәр йоклай, сихри моңга чумып,
Тик йокламый аның бер баласы.

Вакыт саный җитез сәгать кенә –
Иске дустаны түшәм матчасының...
Шул тынлыкны бозып каләм «көлә»,
Тынычлыгын алып «патша»сының.

Акка кара төшә каләм илә,
Җиз иләктән иләп сүзләр тезә.
Өмет баглап якты киләчәккә,
Каләм көлә,
 кисә,
 телә,
 өзә.



Әни карынында ятам –
Миңа жылы, миңа рәхәт...
Кагылып китә әти кулы –
Улым туа, диеп уйлый.

...Тышта буран дулуй уйнап,
Мине ак хыялга урап...
Ак жәймәле урын-жирем –
Ятам бөгәрләнеп, елап.





Елама, чәйнек!

Елама, чәйнек, елама,
Ник үзәкне өзәсең?
«Сүндер!» дип әйтер өчен дә
Беркемем юк, беләсең.

Намазым соңга кала бит,
Калдырганым юк минем.
Эчендә су, тышыңда ут,
Башка кайгың юк синең.

Догам тәмам, сәлам укыйм,
Бераз сабыр ит инде.
Эчем дә ут, тышым да ут,
Утлар каба бит инде.

Елама, чәйнек, елама,
Мин ялгызым, беләсең...
Миннән башка кем сүндерсен,
Ник үзәкне өзәсең?

Беркемем юк, беләсең!



Әти

Ялны көтеп, туган йортка кайтам,
Мин сак кына ачам капканы.
Өй алдында әни тора кебек,
Каршыларга минем кайтканны.

Ак болытлар булып өй башыннан
Әниемнең жаны узадыр...
«Бәхил, кызым, хәлләр белешәсең!»
Ул шул мин кайтканны сизәдер.

Без бит, әни, сез булганга күрә
Бик бәхетле булып үскәнбез.
Әти белән синең кочагыңда
Иман-Кәүсәр суын эчкәнбез.

Син киттең дә, дөнья нурсыз калды,
Сыңар аккош – әти каңгыра.
«Еламагыз!» – дигән соңгы сүзең
Колагымда тора яңгырап.

Күзләремдә яшьләр кипкәне юк,
Өзелепләр яшим сагынып...
Син һаман да безне көтәсең күк,
Канатланып кайтам, талпынып.

Елмаюың белән эрETER идең,
«Кайттыгызмы?» диеп, кул сузып.
Тик... капканы ачсам, елый башлыйм,
Язмышлардан булмый шул узып.

Син утырган болдыр идәннәрен
Сыйпый-сыйпый түгәм яшьләрем.
Догаларым укып сиңа юллыйм,
Һәм бушана берәз эчләрем.

Өй ишеген ачып түргә узам,
Әти каршы ала сөенеп...
Кочагыма алам мин дә аны,
Кайнар яшьләремә төелеп.





Шик бер вакыт

Булды инде, узды... Ә бервакыт
Сөю-сәгадәт иле иде ул.
Бүген торам менә ялгыз басып,
Фатир уртасында гүя чүл.

Сагынуны басар өчен тарткан
Агу тынын эчкә суырам...
Кайчан гына җил-давылны белмәс
Идем бит мин, күккә сыенган.

Тишеп чыгар булып, ярсып тибә,
Блузкама сыймый йөрәгем...
Сөю давыллары һич тынмаган,
Яңгыратыр бәхет күкрәвен.



Ялгызлыкның үз почмагы була,
Калын анда хәтта диварлар.
Тәрәз төбөндәге гөл дә кипкән –
Хужасыннан бизгән, түгә зар.

Дивардагы балчык савытта да
Кибеп сулып төшкән үрмәгөл...
Ялгызлык ул төнне көтеп тора,
Жанга салкын булып үрмәли.

Эче поша монда мәченең дә,
Елый-мырлый йөри, эзләнә.
Ялгызлык ул кача кешеләрдән,
Тын торырга куша сүзләргә...



Мәхрүм калдым жылы сүздән,
Тәмле итеп эндәшүдән.
Йоклап булмас инде төнлә,
Суык кунып, жан өшүдән.

Насыйп кына булмаган шул,
Көтеп торган кебек идем.
Телефоным кулда йөрттем,
Тик беразга куйган идем...

Шалтыраткан булгансың ич,
Ишетмәдем, алалмадым.
Тәмле-татлы тавышыңны
Күңелемә салалмадым.

Хәлен белим дигәнсеңдер...
Бүтән алмый калмам инде.
Тыныч йокы, тәмле төшләр!
Ә мин йоклый алмам инде...



Ұзең кил

Кил диюләремне көтеп торма,
Көн дә көткәнемне белеп кил.
Йөгереп барып ишегемне ачам,
Тәрәзәгә каккан саен җил.

Озакламас, килер, дигән булам,
Шуңа элмим капкам келәсен.
Тирәгемә кунып сайрар кошым
Син икәнне үзең беләсең...

Зур диңгездә йөзгән корабымның
Җилкәннәре тузгый җилләргә.
Көтеп-көттереп тә килалмасаң,
Янып бетәм, калам көлләргә...



Сабан туге

Авылымның шулай халкын зурлап,
Игенченең хакын олылап,
Ул бездә дә үтә Сабан туйлар,
Авыл атавында, су буйлап.

Ата-баба изге йоласы бу,
Язгы эшләр беткәч берара,
Хәерһагын җирдән өмет итеп,
Халкым аны уйлап чыгарган.

Чөчү беткәч, урып-жыюгача
Тәгаенләп исәп-хисабын.
Буразнада туган җан жылысын
Кайда тояр идек без тагын?!



Әрем белән теш чайкадым

Әрем белән теш чайкадым,
Уртым, телем куырылды.
Ялгыш капкан шул әремнән
Жаным, тәнем суырылды.

Әрем ачы, авыз чайкап,
Гайбәт сөйләү ачы бигрәк.
Телең әгәр бик кычытса,
Әрем аша, булыр гыйбрәт.





Гармун моңы

Ишеткәнең бармы, өздереп,
Авыл урамыннан таңнарда,
Тальян гармун моңы, сызылып,
Яңгыраганын әллә кайларга?..

Син авылда әгәр тумасаң,
Ишетмәгән булсаң ул моңны,
Сагынырмын димә таңнарда,
Жәйге кичтә сайрар былбылны.

Ишеткәнең әгәр булмаса,
Моңлы тальян гармун тавышын.
Сагынырмын димә таңнарда
Челтерәп торган чишмә агышын.

Ишеткәнең әгәр булмаса,
Тальян моңын, тальян тавышын.
Аңлый алмассың син беркайчан
Кавышалмаган ярлар сагышын.

Мәшәкәтең оныт, кайт авылга,
Кайтыр өчен тап бер чара да.
Менә яздым әле, каләмемне
Манып яшкә, түгел карага.



Әбиләр чуагында

Күңелемнең жәйдә чагы,
Эссе челләдә чагы.
Иләс-миләс жыллар исеп,
Учак үрләгән чагы.

Кил әле, үрләт ялкынын,
Бер дөрләсен учагым.
Гомер – мизгел, көзләрнең дә
Бар ич «чуалган» чагы.

Көзләрдә яшәрә күңел,
Чөч чаларган чагында...
Көзнең иң хыялый чагы
Әбиләр чуагында...



Нинди сер бар соң бу казларда?

Нигә микән иртәләде быел,
Киек казлар кайтты кар белән?
Аларның да өзелеп сагыныплар
Яшәр туган ягы бар, беләм.

Кар-урманнар, диңгезләрне кичеп,
Чакрымнарны иңләп, күлләрне:
«Кайттык, кайттык!» – диеп куаналар,
Кайтмый калсалар да күпләре.

Көзләрендә киткән киек казның
Тавышлары үтә үзәккә...
Ә язында үзгә тавышлары:
«Туган якка, без бит үз якка!»

Тезелешеп киткән казлар кайта,
Үзгә бер ямь өстәп язларга...
Ни яшәп тә белеп бетермәгән
Нинди сер бар соң бу казларда?



Үлларыңа иңәм

Учларыңа иңәм,
Жылы нурлар булып,
Күңелеңә тамам,
Назлы жырлар булып,
Чәчең бөртегенә
Сыенам яңгыр булып,
Иңнәреңә кунам,
Ап-ак карлар булып...
Бел:
Кояш нурын сибеп,
Яңгыр ява торса,
Кар бураны тузгып,
Жил-давыллар булса,
Сине сөюемнән туктамам.



Якын итә алмыйм

Китсәм дә мин синнән аерылып,
Күңелем белән яшим гел синдә,
Шәһәр жирен якын итә алмыйм, –
Кеше хакы тормый бер тиенгә.

Шатлыгы да шатлык кебек түгел,
Килә, эри ялгыз куенда...
Сыенып елар кеше табып кара,
Кайгы буып алса муеннан...

Ә авылда, туган ягым, синдә
Ни булса да уртак бүленә.
Тормыш мизанында кайнаганда,
Син – уч төбе дәрья-күлендә.

Ышанычлы тирә-күрше синдә,
Чыбык очы, туган-тумача.
Күнегалмый яши икән кеше
Шәһәрендә, әгәр тумаса...

И авылым, сине уйлаймын да
Жаным гажиз – күзем яшь тулы.
Күңел дәрьяларын жылкендерә
Язын кайталмаган кош юлы.



Әрем тәме – сием, язмыш нигә
Балландырмый гына язды икән?
Ашыкмале, вакыт! Тукта, сәгать,
Жаннарыма ижәт назы тигән.

Минем күңел кайчак коштай оча,
Кеше кичә алмас илләр кичә.
Ижәт урамында өй-буралар
Төзеп, сүтеп салдым әллә ничә...

Гомер касәсенең чит-читләре
Мөлдәрәмә тулы – эчәсем бар.
Ижәт орлыкларын чәчтем генә,
Әле шытып чыгып үсәсем бар,

Жиләк булып әле пешәсем бар!



Сөю икән!

Жаным-тәнем тоташ ләззәт,
Нидән, дисәм?
Бар дөньямны дөрләтте бит –
Сөю исән!

Бер жылы сүз, назлы караш –
Күңел име.
Вакыт толымнарын тузгып
Сөю килде...

Шәмдәлемдә сүрән утым...
Ул да якты!
Ургылып ташый күңелгә –
Илһам кайтты...



И моңлы жан, нигә моңланасың,
Нинди моң-зарлардан көясең?
Кем соң сине шулай сагындыра,
Кемне шулай өзелеп сөясең?

И моңлы жан, әллә сөйгән ярың
Калдымы соң ерак илләрдә?
Баяныңда уйнап хәсрәтеңне,
Таратасың мәллә жылләргә?

Синең хәлне аңлап, баскан саен,
Елый баяныңның телләре.
Кайгыларны шулай күтәрәдер
Гармунчының гына иңнәре.



Туган якта иркен күңелгә

Туган якта иркен күңелләргә,
Чәчләр нигә җилдә тузмасын.
Туган якта рәхәт сулыш алу,
Сагыну җыры килә сузасым.

Каз үләне, кычытканы үскән
Тыкрыклардан килә үтәсем...
Каш өстенә кулын куеп торган
Әниемне килә күрәсем.

Туган якта йөрим, чәчләремне
Назлап тарый бары җәй җиле...
Капка ачып кына керәсе дә,
Күрәсе иде әти-әнине.



Сагынуга юк чама

Сагынуга юк чама, дип,
Башлана бу жырым да.
Аерылдым туган илдән,
Гомеремнең көз чорында.

Гомер үтеп, көзләр житкәч,
Илеңнән китмә икән.
Туганнардан аерылып,
Газаплар чикмә икән.

Их, гомер үтеп бара шул,
Һәм ерагайды ара.
Күңел-канат оча ерак, –
Сагынуга юк чара.

Язмыштан узмыш юктыр шул,
Язмыш – язмышым икән.
Чит җирдә узган гомерем
Әллә ялгышым микән?



Әле шулкадәрле каударланып,
Хафаланып йөргән чагыбыз?
Рәхәтләнәп ял ит, диләр дә ул,
Кыр чыгарга жиккән атыбыз.

Диңгез – дулкын икән, без – пароход,
Илләр гизәр генә чагыбыз.
Дугаларга тезген тартмасагыз,
Нишләмәбез әле тагы без.

Тигез жирдә кала торгызырлык
Бар бит әле бездә көч-кодрәт.
Сүнәп барганнарға – янар ялкын,
Дөрләр учак кебек, без кирәк.

Дәрт-дәрманны гына күрегез сез, –
Күкрәк читләренә туп ата.
Юк, әйтмәгез, чәчләр чаларган, дип,
Вакыт жилен күңел туктата.



Игенге

Иртән иртүк кырга чыгасың син,
Чык кипмәгән, жем-жем көлә генә;
Хезмәт тирең тама буразнага,
Әле таң да атып килә генә.

Күңелендә жиргә кадер-хөрмәт,
Кырлар сыйдыралган олы йөрәк.
Яңгыр яумый торса, кырлар түгел,
Синең күңел яна уттай дөрләп.

Офыкларга кадәр уйнап-уйнап,
Йөгерәдер алтын дулкыннарың.
Төnnәрен дә, пышын-пышын килеп,
Үзенә дәшә сине мул кырларың.

Читкә китсәң дә син, кырга ятып,
Тыңлайсыңдыр ерак кырлар шавын.
Үз күңелең тулы ут булса да,
Син көтәсең язгы күктән явым.



Ялызлыкның төсе

«Ялызлыкның төсе нинди икән?» –
Дип сорама, ялыз калырсың.
Иңенә дә саксыз кагылма син,
Ялыз канаткае – кавырсын.

Ялыз хатын баскан сукмакларда,
Ташны тишеп, чәчәк, гөл үсә.
Тәмуг уты хәрам була, диләр,
Ялыз канатларга кул бирсәң...

Ялыз хатын – бусагасы алтын,
Иманыңны барлап уз түрдән.
Әжер-савапларга юлыгырсың,
Үз хәлеңнән алда үз күрсәң.





Туган өй

Туган якларымнан урап килдем,
Каршы алды мине Туган өй.
Көзгө жыллар жылгәрәләр бугай,
Туфрак нигезләрдә талгын көй.

«Выжыйк, выжыйк!» итеп жыл сызгырмый,
Кагылмыйм ла ялгыш, ди, микән?
Өй, кыйшаеп, иңен жиргә куйган,
«Юк, мин ялгыз түгел», – ди микән?





Әти-әни, и сагынам сезне

Әти-әни, и сагынам сезне,
Әйтер сүзкәйләрем күп тагын.
Сез булган чак – иң бәхетле чагым,
Бер кайгысыз чагым, ут чагым.

Сезнең белән яшәү матур булган,
Пар атларда гомер кичкәнбез.
Алтын тәхетләрдә утырганбыз,
Зәңгәр хыялларда очканбыз...

И сагынам, фани дөньялардан
Бакыйлыкка юллар юк югын...
Һич өзелмәс җепләр барын беләм –
Дога юлларыннан бик якын.



Әйт бер сүз

Гомергә торырлык сүзләр бар,
Уйласаң ис-акыл китәрлек.
Тап миңа, тап әле шундый сүз –
Гомерем буена житәрлек.

Күзләрең белән әйт аларны,
Тел нигә? Тик торсын бу көндә.
Мин үлән булырмын, яңгыр бул,
Яшәрлек көч бир син... бүгенгә.

Эзләмә ягадан, навадан,
Күзләрең ялгышмас, мин беләм.
Жирдә яз. Кошлар да бит әнә
Бер гомер корырга дип килгән...



Язмыш микән, әллә ялгышларны
Төзәтүме икән бу чагым?
Уй-канатта су буена төштем, –
Алып китсен әле су-агым!...

Уйлар көймә-салда йөзә, чума,
Ярсу дулкыннарда чайкалып...
Таралырга торган томаннар да
Карап тора миңа таң калып.

И агым-су! Ялгыш язмышлардан
Кемнәр килеп сиңа сыенмас?!
Язмыш язган, без күрәбез генә,
Комда инә түгел, жуелмас.



Яз килгәнән күрми калдым быел,
Кошлар килгәнән дә күрмәдем.
Әллә үзем артык сабырландым,
Әллә «тузды яшьлек күлмәгем»?

Күрми калмыйм дип эзләнәм сезне,
Күзем күктә, сузам кулларым:
«Саулар микән, кайттылармы икән,
Узалдылар микән юлларын?»

«Кыйгак» кошлар канат җилпүеннән
Илаһи көч ала бар җиһан.
Сезнең талпынудан минем дә бит
Күңелемә иңә дәрт, илһам.

Кошлар килми калмас, туган ягы –
Кыры, болыннары дәшә ич.
Сагынуым, өзелеп көтүләрем –
Үзе яшәп туймас яшәеш!



Син – су мәллә?
Болгатсам да тукталмыйсың,
Болгансаң да тынасың...
Сагышлар басса күңелне,
Уфтанмый алып китәсең
Йөрәгемнең ярасын.

Син – кояштыр!
Иртә таңнан юл-көнемә
Иркә нурлар сибәсең.
Күңел туңып, дәрт сүнгәндә,
Бер елмаеп, жылы балкып,
Көч-дәрманлы итәсең.

Син – әллә кем?!
Гел елмаеп, гел жылытып,
Ник рәхәттә йөртәсең?..
Боз бул әле, үзем сине
Йөрәгемә кысып кына
Килә бер эретәсем!



Тамы тама

Чалт аяз. Күзләр чагыла
Кояшым нурларыннан.
Урамнар, тыкрыклар тулды
Гөрләвек суларыннан.

Тып-тып, тып-тып итеп жиргә
Тамчылар тама гына.
Яз – яз инде, бөтен жир су,
Ага да ага гына.

Минем дә язгы суларга
Карап агып барышым.
Тып-тып, тып-тып итеп тама
Йөрәгемнән сагышым.

Авил урамын тутырып
Сулар ник ага икән?
Язлар килгән саен шулай
Йөрәк ник яна икән?



Чыгамын да сөялөмөн...

Чыгамын да ишегалларына,
Сөялөмөн, батам уйларга.
Кунак кына, диләр, бу гомерне,
Әйтерсең лә яшим туйларда.

Гомер туге. Бигрәк төрле, серле,
Туу туге әле туй түгел...
Чыгамын да ялгыз сөялөмөн,
Ялгыз уйлаган уй – уй түгел.

Кунак кына, диләр, бик аз, диләр, –
Бу гомерне яшәп кем туйган.
Ходай биргән икән – сөенеп яшик,
Әйтерсең көн – сәгать, без – туйда.

Чыгамын да ишегалларына,
Уйларымның бәйләп чит-читен...
Кунак гомерләрне туйлар итеп
Яшәүләргә җирдә ни җитсен?



Язгы ташу аккан ярлар кебек,
Тәнем кыза инде ничә көн.
Кояш көлгән белән генәмени,
Ай, йолдызлар санап үтә төн.

Йокы алмый, соң ул кызган тәнне
Кай мендәргә куеп суытыйм?
– Әй, берегез, бире килегезче,
Су бирегез әле, су йотыйм!

Уйлар алдый, саташтыра шулай
Кызган канның жанны телүе...
Әллә язмышның үз бәндәсеннән
Ялгызлыгыннанмы көлүе.



Миләшләрдә язмашлар...

И Ходайның, димен, рәхмәте киң,
Ямьләндереп моңсу көзләрне,
Комач-кызыл буяп миләшләрне,
Сөендерә безнең күзләрне.

Кура җиләк, җир җиләге күптән
Ашалды да бетте онтылып.
Кызарып ла килгән миләшләргә
Карап барам менә ымсынып.

Ник ымсынмыйм, үземнең дә минем
Комач миләш кебек чагым ич!
Таңнар атып кояш баеса да,
Күңел түрләрәндә якты кич.

Кура җиләк, җир җиләге күптән
Ашалды да бетте онтылып.
Кызарып ла килгән миләшләргә
Карап барам менә ымсынып...

Уйлар камый: «Өзелеп төшәрмен бер,
Кайсы җиргә менә төшәрмен?
Җылы учка җыеп кабырлармы,
Салкын җир булырмы түшәгем?»



Алтмыш

Алтмыш тулды, инде булды,
Дип ятмыймын булашып.
Өлгергән генә чакларым,
Чия кебек тулышып.

Алтмыш тулса тулсын әйдә,
Аннан кемгә ни зыян?!
Зыяны юк, дәвам итсен,
Мин үземнекен жыям.

Алтмышта чәчләр агарсын,
Йөрәкләр кайчак талсын.
Әмма бүгенгә саулыклар
Озын гомергә калсын.

Алтмышымны, алмышымны
Бирмешләр итәсем бар.
Әле орлык сиптем генә,
Жимешләр көтәсем бар.



Әй жыл, жылкәй генәм,
Жылкендермә, егарсың.
Бер калкынып, каршы иссәм,
Үзең ничек чыдарсың?

Әй жыл, жылкәй генәм,
Талкыма күңелемне.
Беләсең бит синең көчкә
Ничек бөгелүемне...

Әй жыл, жылкәй генәм,
Алчы куеннарыңа.
Илтче мине еракларда
Калган туганнарыма.





Язмышларга сылтап ялгышларны,
Һич агармас сары сагышларны
Төяп киләм гомер юлыннан.
Абынмасын, сыгылмасын диеп,
Бәхет атлый минем уңымнан.

Кылсам да мин кайчак ялгышларны,
Буйларыма кунса сагышларым,
Еламыймын, яшем яшерәм.
Чөнки өлешемә бәхет тигән,
Ул яктырак яшьни яшеннән.





Ап-ак иде йөзем

Ап-ак иде йөзем, каралттылар,
Гел кирәкмәс нахак тактылар.
Әйтерсең лә иркен дәрәя кошын
Зинданнарға тотып яптылар.

Бер чеметем якты таба алмыйм,
Баткаклыктан ничек чыгасы?!
Килә, бик тә килә ак дәрәяның
Ак нурларын кочып чабасы.

Аклык кирәк, тик бер көнгә генә,
Күп кирәкми, күңел өченгә.
Серем чишеп, уртаклашыр өчен,
Керер идем дә бит күршегә...

Кем ул? Белмим. Шәһәр йорты бит бу,
Караң, агың аңа ни тора?!
(Ул авылда гына, баш идисәң,
Ни булды, дип, эте дә сорар.)

Кирәк булса, ярдәмен дә бирер,
Сузар сиңа соңгы телемен...
Шәһәр баткагыннан аклык эзли
Бер баласы авыл иленең.



Сабырмын

Сабыр төбе – сары алтын, диләр,
Сарыларга калып түзелде.
Ачам инде йөрәк серләремне:
Күңелдәге кыллар өзелде.

Йомгак итеп чорнап карасам да,
Килә чыга жөө, ялгавы.
Язмыш миңа үтә баллы тормыш
Ышандырган иде, алдады.

Әллә үзем, буюм житмәс килеш,
Жанны үртәдемме, үрелеп?..
Ишкәкләрне ишәр көчләр сулган,
Кояш баеп килә, сүрелеп...





Туган як

Туган ягым ап-ак минем,
Күңелдә дә, уйда да.
Яшим дә чит-ят җирләрдә,
Төшәм тирән уйларга.

Бер дә китмәс кебек идем
Туган-үскән җирләрдән.
Туганнар, дуслар калды, дип,
Авыр сулым җилләргә.

Җилләргә җилгәрәмен дә,
Җиңеләя сулышым.
Бу җырым да сыктап чыкты,
Сагышларга тулышып.



Ашыкмый мөмкин түгел

– Эрет әле карны, – дисең,
Ашыгасыңмы кырга?
Жир исе сагындырамы?
Тагын ни ашыктыра?

Март керде генә ич әле,
Кырда, жирдә ап-ак кар.
Сизеп торам, күңелеңне
Ашкындырыр уең бар.

Буразналар сызып кырга,
Орлыклар чәчәсең бар.
Өметләр итәсең бар да,
Мул уңыш көтәсең бар.

– Кар, эре, кар, эре! – диеп,
Карга эрергә куштым...
Жирне болай яратуың
Бәхеткә булсын, душтым!



Яфраклар...

Яфрак ява. Өзелә инде, кана,
Кылкайлары тагын берсенең.
Шул яфраклар кебек, кыл өстендә
Тора гомеркәе кешенең.

Эзли, таба. Чаба-чаба таба,
Булганына шөкер кем әйтер?!
Кыл өзелә... Кайчак малы кала,
Кайчак кала бары мең хәтер.

Кылдан гына тора гомер-йомгак.
Кай тарафы нечкә, өзелер?
Язмышлар да кыл күпердән уза,
Бик кадерле шуңа бу гомер!



Кар бөртеге

Әйтер сүзе бармы, ап-ак карлар
Әйләнәләр минем янымда.
Беләсеңме, кар бөртеге булып
Очар идем мин дә яныңа...

Әй сез, карлар, димен, еракларга
Оча ала сезнең кайсыгыз?
Күрсәгез, дим, аны күрсәгез, дим,
Минем сагынганны әйтегез...

Иңнәремә кунды кар бөртеге,
Аннан битләремә кагылды.
Сулар булып акты, мин ишеттем:
«Сагышта бит мин дә, са-гын-дым!!!»



Толымнарым сүтәм

Толымнарым сүтәм. Чайкар гына
Сулар таба алмыйм, яр кая?
Бәхет иле кай тарафта икән,
Кай тарафта гомер озая?

Толымнарым чайкар сулар эзләр,
Адымнарым санап барышым.
Кай тарафта Бәхет дәрьялары,
Шул тарафка гомер агышым?

Толым-толым үргән чәчләремне
Сүталмадым, әллә уралган...
Толым чәчем – әйтерсең лә гомер,
Бәхетемә минем юралган.



Бер елмайдың, күңел нурга чумды...
Икенчесен башка күрмәдем...
Еллар үтте... Сөю күлмәкләрем
Уңсын, диеп, ташка элмәдем.

Көнләшәм бит, күрче, беркемнән дә
Кагылдырмас идем, яраса.
Күзең сирпеп бер елмаясың да,
Бөтен булмышымны моң баса.

Яшерәмен күзем, юк, ярамас,
Башка күз дә салмам, күрерсең.
Ачылмыйча калыр бу язда да
Назлар тулы сөю бөресе...

Изге очкын уттай бөтерелә,
Күкрәк читләреннән ук атып.
Шул көч тибрәттерә каләмемне,
Дастан язар идем яратып.



И хатын-кыз!

И хатын-кыз! Сине мактап туймас
Жырлар язам чын йөрәгем белән.
Иңкәйләрең таулар күчерерлек,
Галәм күтәрерлек, мин беләм.

Син кояштыр, гаилә учаклары
Кабынадыр синең ялкыныңнан.
Энже-мәржән булса түзгәннәрең,
Әйтер сүзкәйләрең алтыныннан.

Бер кабызган утны, сүнмәсенгә,
Син түгелме, тешең кысып түзгән.
Атаң-анаң, ирең хакларына,
Тәмле сүзең бәйләм итеп тезгән.

Соң телемне, авызыңнан өзеп,
Балам тук булсын, дип бүлгәнсең.
Ул гынамы, күрше-тирә хәлен
Үз хәлеңнән алда белгәнсең.

Синең киңәшләрне истә тотып,
Гомер кичсә олан-балаларың,
Беркайчан да яман булмас иде,
Яме булыр иде дөньяларның.

Һәм шуңа да мең мәдхия жырлайм,
Булсам да мин үзем синең заттан.
Чөнки үземнең дә иңкәйләрем
Чарда чыныккан бит балачактан!



Изи сәфәр

Кеше туа. Тәпи атлап
Китеп бара гомер буйлап.
Яшәешнең бәйрәмнәрен
Татып бара зурлап, туйлап.

Абынмалы юлларында
Егыла да – була бар да.
Дәрте-көче булмаганнар
Гомер бие яна зарда.

Сынау – каты корыч сыман,
Бәргәли, камчылый, кыйный.
Язмыш бишегенә салып,
Адәмне сынамый туймый.

Берәүләргә юллар туры,
Офыклары – аксыл әләм.
Ак күңеле илә дәрте –
Раббыбыздан асыл сәлам.

Тәңрем үзе бүләгедер
Рамазан ай – ошбу ай да!
Сәфәрләрем кабул кылсын, –
Юлым тоттым шул уңайга.



Мин — шагыйрь!

Мин колхозчы – балачактан,
«Нәрәд» белән йөрдем эшкә.
Куллар канап бетә иде,
Өйгә кайтыплар керешкә.

Мин авылдан – ындыр арты
Печән белән тулыр иде.
Ул печәннең аралары
Хуш-ис жиләк булыр иде...

Мин терлекче – сыер савам,
Атта йөрим, печән чабам.
Кирәк булса, үгезне дә
Тышауларлык әле дәрман.

Ятканым бар күккә карап,
Эштән арып, хозурланып.
Терлекче мин, әмма шагыйрь!
Шуңа язам илһамланып.



Сарсазым

Күзләремнең дым тартылган чагы –
Киткән кошлар кайта бу яз да.
Кайтканнары саен каршы ала
Киң колачын жәеп Сарсаз да.

Сөөнече эченә сыймаганга,
Киң каерып ачкан каз юлын...
Кайткан чакта мин дә чит-ят түгел,
Күрешергә сузам пар кулым.

Сагышлы моң белән җырлар сырам,
Бер укырсың әле, Сарсазым.
Сагынуларымны ефәк жепкә тезеп,
Ак чалыңа үреп язганым...

Керсез күңелемдә саклыйм сине,
Синдә балачагым, ак язым.
Өзелеп калган йөрәк җылым эзләп,
Бер кайтырмын әле, Сарсазым.



Яшә җенә...

Жан-тәнемне дөнья мәшәкәте
Чолгап алган чакта, утка терәп,
Игътибарың, назлы карашыңны,
Беләсеңме, ничек көтте йөрәк?

«Ятлар куенында чәчәк ата»
Дигән сүздән гүя дөнья бетте...
«Кичер, оныт!» – диеп әйтүеңне,
Беләсеңме, йөрәк ничек көтте?

Юллар аймыл, кем уйлаган һаман
Сагынудан җанны теләсеңне?
Көтеп яшим, мәңгелеккә китсәң,
Ничек түзәр йөрәк, беләсеңме?



Көзге моң

Көзге урман. Иркә яңгыр ява,
Яфрак коела жиргә, иңгә дә.
Томырылып артка карый-карий
Сабуллашадыр жәй-жиңгә дә.

Балан, миләш тулып пешкән чак бу,
Һәр фасылның бар бер үзәге.
Гомер көзләренә күз чагыла, –
Жиһан-ана жирне бизәде.

Шып-шып итеп яңгыр, жирне түгел,
Яфрак битен юа кышлыкка.
Көзге яңгыр моңы, үзәк өзеп,
Кушылып китә серле тынлыкка.

Ал, шәмәхә, кызыл, лимон-сары –
Буяп киткән кем соң урманны?
Аңлап кына булмый күңелләргә
Сихри аһәң салган бу моңны.



Түгелгез, яшьләрем

Беркем күрми – ирек сезгә,
Түгелгез, яшьләрем...
Көзләрне назлый алмалар,
Күңелдә – миләшләрем.

Алдый шул, алдый миләшләр,
Көз бит инде, нинди ямь?
Тулып пешкәннәр үзләре,
Өзеп капсаң – әче тәм.





Диңгез

Кайгыңны суга сал, диләр,
Агызып алып китәр.

Диңгез, диңгез, ярларыңа басып,
Кемнәр синнән илһам алмаган.
Кемнәр тагын килеп, сагыш-моңын
Синең иңнәреңә салмаган.

Идел коя сиңа, инеш коя,
Аларда да тулы моң-зардыр.
Бар җиһанның зарын сыйдырырлык
Синдә нинди сихри көч бардыр?

Диңгез аңлай, диләр, хак икән бит, –
Аяк битләремнән үпте дә
Ары китте. И бу ихлас җанга
Ышанырга шул да җитте лә.



«Ялмыз» сүзе — үзе язмыш

Әйтмә икән, алма телләреңә,
Ялгыз рәхәт, дия күрмәгез.
Көлә-көлә ялгыш кына әйткән
Сүздән язмыш кылын үрмәгез.

Башка төшә, аннан искә төшә,
Гел канатсыз, сансыз каласың...
Күрә торып фани дөньяда ук
Үз-үзеңне утка саласың.

И көйдерә, и яндыра тормыш,
Көнең-төнең тоташ ут итә.
«Ялгыз» сүзе – язмыш үзедер ул,
Кеше башларына шул житә.





Әни дисбесе, әти сәгате

Ерак юлга әгәр чыга калсам,
Уңсын дисәм юлым, сәфәрем.
Биштәремә иң беренче салган
Юлдашларым: дисбе, сәгатем.

Туры юлдан ялгыш читкә чыксам,
Абына калсам, жиңсә гадәтем.
Һәр күзәнәгемне чымырдатыр
Газиз бүләк: дисбе, сәгатем.

Төймәләрен берәм-берәм барлап,
Тәсбих тартам, фарыз көн-кичен.
Бармак очларымнан жан-тәнемә
Иман иңә – Әни дисбесе!

Бар нәрсәне колач итеп алсам,
Башка һич калмаса тәкатем.
«Сабыр төбе сары алтын!» диеп
Әйтә кебек Әти сәгате!

Гомер үтә шулай бер-бер артлы,
Шатлык тоям, тоям хәсрәтен...
Саклайм газиз әти-әниемнең
Язмыш фалын – дисбе, сәгатен.



Мәтрүшкәләр өзеп биргән идең...

Мәтрүшкәләр өзеп бирдең миңа:
«Мине уйлап чәйләр эчәрсең!»
Күңелгә дә кереп чыкмады шул
Килеп бер көн ташлап китәсең.

Араларда, юк, хыянәт түгел,
Без узалмас ерак юл ята.
Мәтрүшкәләр калды истәлеккә,
Өем матчасында, түр якта.

Мәтрүшкәләр аңлый хәлләремне,
Онытыла кебек сагышым.
Мин әле дә йөртәм күңелемдә
«Чәй эчәрсең!» дигән тавышың.



Бер еласам

Бер еласам, бу күңелем
Гел бушап калыр төсле.
Еламасам, йөрәккәем
Боз булып талыр төсле.

Бер еласам, эчләремдә
Бер хәсрәт калмас төсле.
Еламасам, Жир-анакай
Күтәрә алмас төсле.

Бер еласам, күзләремдә
Кабыныр төсле ялкын.
Еламасам, минем күзләр,
Күрәм, кыш кебек салкын.

Таш түгелмен, бер эрермен,
Бушатырмын күңелне...
Тормыш – диңгез, бөгелдем дә
Кайгы-суым түгелде.



Әй гомер аралары

Тормышта бит бар төс тә бар,
Агы бар, каралары...
Яшәү белән яшәүнең дә
Бар, ди, аермалары,
Бихисап чаралары.

Шулдыр инде бу тормышның
Сызыгы – каралары.
Нич басылмый, әрни-сызлый
Бу йөрәк яралары,
Юк шул, юк чаралары.

Үтә шулай, сизелми дә,
Әй гомер аралары.
Кайтарып ла алыр идем,
Яңа үрләр салыр идем,
Юк шул, юк чаралары.

Бер көйгә салынган инде,
Чарасыз-чаралары.
Каннар сауган көннәре бар,
Ут өстәп тә сүнгәне бар,
Әй йөрәк яралары,
Шул гомер аралары.



Мәхәббәтем көч бирә

Тормышымда очраса
Давыл-бураннар.
Мәхәббәт миңа көч бирә,
Каршы торган бар.

Мәхәббәтем саклый мине
Усал күзләрдән.
Яклап-йолып кала һәрчак
Гамьсез йөзләрдән.

Мәхәббәтем жылкендерә
Туар таңнарга,
Күңел кошымны сайрата
Бөдрә талларда.

Сырхау килсә, саулык бетеп,
Өзелсә өмет,
Яшәү өчен зур көч өсти
Мәхәббәт килеп.

Сорасагыз: ничек тора
Эшләрем алда?
Әле тагын зур мәхәббәт
Тора планда!



Тынғылык табыйм жанга

Кара да гынай урман адаштырыр
Диеп уйламадым, ник кердем.
Бәлки, сагышларым таралыр, дип,
Агачларны сөеп йөредем.

Кара да гынай урман, белсәң иде,
Кай тарафта жуйдым ярымны?
Кап-кара төн минем язмыш, ахры,
Нигә аттыралмыйм таңымны?

Кара да гынай урман эчләренә
Керим, күмелимче шавына.
Язмыш-хәсрәтләрне уртаклашып,
Мин тынғылык табыйм жаныма...



Иңнәремдә — ак җилкән...

Кай арада җәйләр үтеп киткән,
Кай арада сентябрь җиткән?
Мин мәктәпкә очрашуга барам,
Очам, иңнәремдә ак җилкән.

Нигә шулай моңлы син, сентябрь,
Тибрәтәсең йөрәк кылларын?
Әйләнәм да карыйм мин артыма –
Күп үтелгән гомер юлларым.

Балалар да зурлар, юк бит инде
Мәктәпләрдә укыр кемем дә.
Тик һаман да мәктәбемә киләм
Сентябрьнең тәүге көнендә.

Кай арада яшьлек үтеп киткән,
Кайчан үтеп, кайчан көз җиткән?
Мин мәктәпкә очрашуга барам,
Сизәм, иңнәремдә – ак җилкән...



Алтмышта бар хикмәт

Алтмышта бар хикмәт, алтмышта бит
Алны-артны карап көн үтә.
Оясыннан очып киткәннәрнең
Кошчыкларын барлап, төн житә...

Алтмышта бар нигъмәт – аклымы ул,
Каралымы – буй-буй сызганы.
Тау-түбәләр яулап гомер үтә, –
Биштәреңдә узган-тузганы.

Алтмыш – кыйммәт, аның һәр мизгеле
Асылташтан гына коела.
Әйтерсең лә бер чәчелеп киткән
Сәйлән уч төбенә жыела.

Шуңа кыйммәт, шуңа хикмәте бар,
Алтмыш ала, диләр бабайлар.
Нигъмәт тулы алты кырлы өстәл,
Тезелешеп чүккән «самайлар»...

Без кирәкбез әле, алтмыш ни дә,
Безгә ни соң житмеш, сиксәне.
Без – язмышның гомер амбарына
Алтын бөртек итеп сипкәне.



Жиһанның үзе кебек

Кичә генә март кояшы
Елмая, көлә иде.
Дустымның да йөзләреннән
Ахак бөркелә иде.

Бүген кайгы уты йоткан –
Бөгелә төшкән дустым...
Өметсез – шайтан, диләр бит,
Сабыр булырга куштым...

Көне суык, бөтерелеп,
Буранлап туза жиһан.
Тынгысызлап җил илерә,
Табигатькә ни булган?

Бер дөрләп утта яна ул,
Бер куя уйнап-көлеп.
Ни дисәң дә, безнең җаннар
Жиһанның үзе кебек.



Бәхет шул үзе инде

Көтәмен, булыр бу гомернең
Бөреләр шартлатыр язлары.
Күрәсем бар әле яшьлектә
Күрелми калыңган назларны...

Өметсез – шайтан, ди, күрегез,
Ни өмет итә, дип белегез.
Оныгын назлаган әбине
Бәхетсез диярме берегез?





Алты төсле дәфтәрем бар

Иң тәүгесе аның – алсу алма,
Яңа атып килгән таң төсле.
Кыңгыраудай чыңлап, бөреләре
Ачылып ла килгән тал төсле.

Икенчесе – яшел хәтфә төсле,
Дулкынланган чагы уңымның...
«Тиле тезгеннәр»ен тартып тоткан –
Утта янган чагы учымның.

Өченчесе – серле киңлекләрне
Иярләгән зәңгәр күгәрчен.
Ул диңгездә һәм күктә дә түгел,
Жирдә иярләнгән, күрәмсең.

Дүртенчесе – кызыл җиләк аның,
Сусыл-татлы, ал да кап кына...
Вәгъдә – иман, мәңгелек кол иткән
Сукур мәхәббәтнең капкыны.

Бишенчесе – әни чәче төсле,
Ефәк парча – еллар бизәге...
Үткән-киткәнәнә хисап итеп
Тормыш үзе аны бизәде...

Алтынчысын ваклайм, бакчам тулы
Үзем чәчкән хөрмә-жимешләр.
Саф кояшлы көнем, айлы төнем –
Өлешемә тигән көмешләр.

Ә жиденче дәфтәр башланмаган,
Хыял гына әле юлымда...
Бар хыялым: тутырырга язсын
Сигез...
Тугызын да...
Унын да...





Омтылу

Вакыт сәйләннәрен чүпли
Яз кояшы һавадан.
Йокы-бөредән ачылып,
Сөю туа яңадан.

Кар суының сихри көчен
Алып көннәр озая,
Мәңге шиңмәс кебек, әнә,
Гөл сабагы сузая...

Яз уята, яз уйната,
Күңел ымсына назга...
Яшим, яшим, диеп калка
Умырзая да азга.



Ак кар ява

Ак кар ява. Ап-ак карлар ява,
Бар жиһанга аклык иңдереп.
Күз камашыр шушы аклыкларга
Булыр микән аңны күндереп.

Заман каралыгы сеңгән күзләр
Яктырыммы шушы аклыктан?
Ачылыммы күңел пәрдәләре,
Олы өмет тулып, сафлыктан?

Жирдә аклык бар әле ул, дидер,
Ак кар ява таныш юлларга...
Бар жиһанны аклап карлар ява,
Ә мин төштем тирән уйларга.



Кыйгак казлар килә

Каңгылдашып кыр казлары узды
«Кыйгак-кыйгак, безне күрегез!
Илләр, жирләр үтеп, бик ашкынып,
Туган якка кайттык, белегез!»

Жанны айкый киек каз тавышы,
Томырылып карыйм кошларга:
«Кайттыгызмы, и, канаткайларым,
Тукталырсыз кайсы төшләргә?

Исән-имин генә кайттыгызмы?
Тармассызмы бәла-казага?
Күкләр биек, очсыз-кырыйсыз да,
Ышаныч юк, яшәү кызыгы».

Үзем күрдем: Жиһан-ана сөеп
Каршы алды, төбәп күзләрен...
Илләр айкап кыйгак казлар кайта,
Башым иеп чүктем, түзмәдем.



Яшьлегемне ээлим

Яшьлек елларына кайтам әле,
Пар атларда гына чабулап...
Кайтыр юлларыма ап-ак карлар
Кем яудырган, куйган томалап?

Ефәк кар көртләрен ера-ера,
Яшьлегемне ээлим кар ерып.
Яшәү дәрте жан жылытып килә,
Баскан эзләремне сугарып...





Кышкы манзара

И кышкы төн! Ай яктысы
Минем тәрәздә генә.
Мин айны күзлим, тәрәзәм
Челтәр кәрәздә генә...

Энҗе кар яуган юлларга
Эз салам күңлем белән.
Ак юллар, ак бәхетләрнең
Рәхәте чиксез, беләм.

Уй-хыялым бер мизгелгә
Аклык эченә иңә...
Кышкы кичтән сихерләнеп,
Жаным ак челтәр чигә...





Карлар... Хатлар...

Саксыз гына кем кагылды икән
Матчасына Жиһан өенең?
Тәңкә карлар булып хатлар ява,
Чишеп билгесезлек төенен.

Карлар... хатлар эреп юкка чыга,
Син ал гына аны иелеп...
Серле энже итеп жиргә сипкән,
Жиһан хужалары бик белеп.

...Кар-хатларда кеше язмышлары,
Тезләним дә... алым иелеп.
Укыйм әле... Жиһан хәбәрләрен,
Бер шатланып һәм бер көенеп.



Буран елһий

Ак кар кебек сөю бүләк иттең,
Таплары да булган – күрмәдем.
Жиһан сыйдырырлык сөю иде,
Толым итеп кенә үрмәдем...

Ап-ак иде уйлар, хыяллар да,
Урладымы әллә кар буран.
Гомер көртләрендә өмет сүнми,
Ак бәхетләр көтеп мин торам.

Яңа яуган кардай балкыдың да,
Буран кагылды шул хисләргә...
Кагылды да, үзе жиргә ятып,
Елый һаман кышкы кичләрдә.



И, кышкы төн...

И кышкы төннең бураны,
Шомнар сала күңелгә...
«Кар башына кар житәр» ди,
Белми әйтү түгел лә.

Кар сарган юллар күренми,
Сыпыра, ява гына...
Чү, урам ягында берәү
Эз салган яңа гына...

Шушы эзгә басып килә,
Ашыга тагын берәү...
«Эшленең ишеге күп» шул,
Минем жан гына сүрән...



Җиларымда эри ак чәчкәләр

Урам тып-тын. Сихри бу тынлыкка
Кемдер хужа, әмма мин түгел.
Аклык кунгангамы, үрсәләнә
Чыгырыннан чыгып бу күңел.

Ә күзләрем күңел белән уйдаш,
Очыналар һаман иреkkә.
Бәллүр яктылыктан ләззәтләнәп,
Ымсыналар чиксез киңлеккә.

Энжә япкан бакча куаклары
Тынлык диңгезендә уйныйлар.
Кар астында калган яфраклы көз
Көен микән тыңлап туймыйлар.

Карлар яуган иртә. Урам тып-тын,
Сихри матурлыкка тиңнәр юк.
Учларымда эри ак чәчкәләр...
Баш очымда – төпсез зәңгәр күк.



Өшим, туңам әле һаман

Синең юклығыңнан өшим, туңам,
Мең кат толып мине жылытмас.
Бәхет куна, аннан оча икән,
Иртә уңмаганнар кич уңмас.

Уй-хисләрне яшим адаштырып,
Аңласам да алай түгелен.
Киткән арты китеп булмый да бит,
Син киткәннән китек күңелем...





Нинди ут соң бу?

Нинди ут соң бу?
Яндыра жанны,
Ялкын, көл итә,
Аттырмый таңны?

Нинди хис соң бу,
Кайчакта таңда,
Тынгы бирмичә,
Ут сала жанга?

Ни икән соң бу
Һәм нидән икән?
Утсыз көйдереп,
Ялкынлы иткән?

Тормышка – өмет,
Яшәргә – көч, шул
Мәхәббәт, диләр, –
Сөю уты ул!



Туган телем

Ни хәлең бар, анам теле?
Бай, аһәңле туган телем...
Кисәләр дә тураклылар
Сине һаман телем-телем.

Әбкәм мөнәжәтен тыңлап,
Моң-дәрьяда гизгән телем.
Әнкәй бишек тирбәткәндә
Жырга гашыйк иткән телем.

Жаным-тәнем исән чакта
Ләззәтләнәп сөйләр телем.
«Таш атканга – аш атыйм» дип,
Ач бүрене көйләр телем.

Яман атың сатканнарга
Йөрәк кибә, әрни күңел...
Саклар өчен сине, телем,
Каләм алдым, камчы түгел.



Соңғы кыңгырау

Күңелләрне айкап чыңлый бүген,
Кыңгырау да әллә сизенгәнме:
«Алда әле бик күп юллар булыр,
Тик урау, – ди, – бәйлә тезгеннәрне!..»

Ак хыяллар, ак канатлар белән
Хәерле юл тели мәктәп безгә.
Һич кызыллык килмәс йөзегезгә,
Укытучы апа, рәхмәт сезгә!

Без дә, апа, сезне онытмабыз,
Сагындырыр йөргән юлларыбыз.
Бик еш кайтып йөри алмасак та,
Һәрчак кайтып йөрер уйларыбыз.

Тормыш корабында батмас өчен,
Тирән белем алдык, ачкыч кулда!
Кош очырган кебек моңаймагыз,
Уңыш теләгез сез безнең юлга!



Көзге яңғыр моңы

Шыксыз төннең адашкан бер жиле
Килә кага минем тәрәзгә.
Көзге яңғыр моңы-чыңы булып
Сагыш төште ап-ак кәгазьгә.

Ялгыз хәлен белеп китим, диме,
Тәрәзәмә чиртә азгын жил.
Син дә, алгысытып күңелемне,
Көзге жилдәй тәрәз кагып кил!

Көзге жилдәй тәрәз кагып кил дә
Язлар булып кагыл күңелемә.
Сиңа гына дигән җырларым бар,
Тыңла: шулар җаннан түгелә...



Сагына беләм

Житсә дә инде көзләрем,
Чөчкә көмеш кунса да,
Бүген дә сине сагынып,
Жаннарымны моң сара.

Син – Мәжнүн, мин Ләйлә микән,
Нинди көчләр тартадыр?
Күрешмичә торган саен
Сагынуым артадыр.

Юк, яратам димим әле,
Әйтмим, тыела беләм.
Ә менә йөрәк чыдамый,
Сагынып сыза гелән.



Кайтаваз...

Вакыт пәрдәләрен ерып-ертып,
Артка күз ташладым – килде нур.
«Яратам!» дип, таныш аваз инде,
Яшьлек ярларыннан иде ул.

Жавабым бер юкса, ул минем дә
Шул ук бер сүз иде инде ул...
Кырпак карлар сыйпый иңнәремнән:
– Кире кайтмый, кайтмый инде ул...





Авылдашым

Жирнең тарту көчен балачактан
Тоеп яшисең син, авылдашым.
Туган ягым, жирем, жиркәем, дип,
Жан атасың, жиргә китә һушың.

Чынлап түгел, хәтта ялгыш кына
Рәнжетсәләр жирне, сыкрый жаның.
Туган жирем, туган авылым, дип,
Йокысызлар үтә күпме таңың.

Йокы калса, тамак туймаса да,
Яшәү рәхәт, дисең – күнеккәнсең.
Белеп әйтәм: кендек каны тамган
Нигезгә син, жиргә береккәнсең.





Иң якын дус

Һич кенә дә уйламаган
Чакта кинәт күңлең сынса,
«Вакытлы, чыда, үтәр!» дип,
Берәү иңгә кулын салса, –
Иң якын дус шул була.

Сүзләреннән учак ясап,
Салкыннарда жылыталса,
Адашып жан сыктаганда,
Иңең куяр тал булалса, –
Иң якын дус шул була.

Чыгырыңнан чыгып әгәр,
Дөньяны тотам, дип кусаң,
Чаптар атың дилбегәсен
«Трррр!» дип тартыр кешең булса,
Иң якын дус шул була.



Сөю мәңгелек!

Мәңгелеккә килгән икән,
Өтә җанны сөю-газап.
Сагындыра, табындыра,
Еллар узгач, кабат-кабат.

Сөю – көю, дисәләр дә,
Ошбу көю үзгә бигрәк.
Яшәүгә – дәрт, җанга – рәхәт,
Сөеп калыйк тизрәк-тизрәк!





Салыну

Йокы сара. Мендәр салмый йоклыйм,
Ачуланыр, диеп сыңары.
Көнем – өнем, төнем тыныч та ул,
Бәхет кенә никтер соңарды.

Күршем әнә, истәлектә диеп,
Каз мамыктан мендәр жибәргән...
Мамык исе (туган як исеме!),
Кереп, яшь чыгара күзләрдән.





Авылдашкайларым

Һәрбер йортка кереп барлап чыгам,
Исән-иминме, дим, барсы да?
Кай арада мине күреп алган,
Балачагым чыга каршыма.

...Ялан тәпи, тузган чәчле кызый
Бара, калмый минем артымнан...
Әйтә кебек:
– Хәл белешеп йөри,
Онытмаган икән, сагынган...

Әйтә кебек:
– Кемне сагындың соң,
Йөзләрең чыккан моң-зарың?
...Нихәлләр бар, авылдашкайларым?
Хыялымда кайттым мин тагын.



Өмет яшәтә

Айларга, елларга, ал көннәргә дип,
Ниятләр корып, һич тә туймыйбыз.
Япа-яртылаш яшәп ятабыз,
Килер көннәргә һаман уйлыйбыз.

Заяга үткән кабатланмасын,
Төзәләргә дип антлар итәбез.
Фани көннәрдән һаман яхшылык,
Ал-гөлләр генә өмет итәбез.

Инде таптык дип, күзләргә ачсак:
Шәхси шәүләбез икән ләбаса.
Гомер-арбасы кайчан таушалган? –
Уйламаганда аякка баса.



Әйт, доктор!

Тәнемдә жаным яшәрме әле?
Әйтмәсәң әгәр... телең корысын.
Мин көне-төне шул хакта уйлыйм,
Яшермә, доктор, кил, әйт дәресен!

Йөрәгем чәнчи, тик күрсәм әгәр
Сәгать теленең «тик-тик» тибешен.
Ни булса миндә, ни илдә-көндә, –
Доктор, әзермен, әйтче, дәресен.

Билгесезлек – бур, яшермә, әйтче,
Гайре хәлләргә түзәр бу йөрәк.
Жанымны телмә, дәшми торма тик,
Белмәве авыр, аңлачы, бигрәк.

Йә әйтәсеңме, нинди сүз соң ул?
Фаш итәргә һич ярамаган сүз?
...Тышта ап-ак кар, яз көтә күңел.
Димәк, өметләр гел юкка түгел?!



Бабам истәлегә юкәне...

Өй каршында үсә иде юкә,
Шаулап-гөрләп, бабам истәлегә...
Шул юкәне кисеп кем аударган,
Кемгә икән начарлыгы тиде?

Сер бүлешеп, аулак ясар иде
Әби-бабам юкә яннарында...
Су юлыннан кайткан туктар иде,
Хәл-әхвәлләр белеп, ял алырга.

Уен түгел, кайнар мәхәббәттән
Юкә чәчәкләре мең исертте.
Мәңгелеккә – вәгъдә шаһиты ул,
Сөю ширбәтләрен ул эчертте.

Шул юкә бит тоташтырып торды:
Ата-баба чоры – безнең буын...
Беләм: ташлар ярып чыккан, үскән юкә,
Тик кискәннәр... кирәк булган урын.



Парлы дөнъя

Кайгы ялгыз йөрми...

Халык әйтеме

Бернәрсә дә ялгыз яралмаган,
Күзнең – кашы, тәннең жаны бар...
Жилнең давылы бар, уңның – суңы,
Кара тәннең якты таңы бар.

Яшәү белән үлем арасында
Бәхет-шатлыгы бар, кайгысы.
Төбе-тамырыннан кисеп китә
Күрәчәкнең үткен кайчысы.

Сандугачлар жыры белән матур,
Тал-тирәге белән елгалар...
Куанычы, кайгысы да парлы,
Парсыз бармы берәү, кем табар?



Жирем минем!

Синдә жаныбызның яралгысы,
Береккәнбез сиңа тамырда.
Дөнья – фани, ачы жылләрәннән
Ничек сине саклап калырга?

И Жиркәем, бар гамен дә синең
Ата-бабаларым йоласы.
Безнең максат: сине киләчәккә –
Бәхетеңә илтеп баглыйсы!..

Газиз жирем, аяк баскан саен,
Рәхмәт, диеп, сиңа дәшәмен.
Табигатең кебек, халкың тыныч,
И рәхәт тә синдә яшәве.



Кайтып килми булмас

Урап килдем әле уйда гына
Сезнең белән узган яшь чагым.
Яңа җырлар туды күңелемдә,
Кулга каләм алдым мин тагын.

«Ни хәлләр бар, авылдашкайларым?»
Дип сузамын сезгә җырларым.
Күңелдә дә, урамда да буран,
Карлар күмгән кайтыр юлларым.

Аяк атлап кем дә кермәгәнгә,
Нигез-эргәләргә кар тулган.
Чакрым араларын саний-саний,
Сагынудан сырам ак юрган.

Тегәр жебем – актан аклысы...
Кайтып килми булмас, ахрысы...



Авылкаем

Авылым, авылкаем!
Башымнан яулыгым салып,
Урыйм урам чатыңны;
Уйлыйм, әле кайчан гына
Ялан тәпи яшь кызыкай
Йөгереп йөргән чагымны.

Авылым, авылкаем!
Уңышлардан үсте даның,
Кайный хезмәт казаның.
Адашканга иман өсти,
Изгелек, хөрлеккә өнди
Манарада азаның.

Авылым, авылкаем!
Онытылмый балачаклар,
Син һәрвакыт йөрәктә.
Бәхет – читтә, дип алдандым,
Тынгы таба алмый йөдим –
Сагыну үтә үзәккә.



И туганнар!

Иртән дә Сез кирәк миңа,
Кич тә Сез кирәк миңа.
Сез гомерем барышында
Туктаусыз терәк миңа.

Сез барлыкны тоеп яшим,
Сез дә тоясыздыр ул.
Күрешми торсак, сагынып
Яшь тә коясыздыр ул.

Сез диюгә күңелләрем
Мөлдер тула, елыймын.
Раббым, саулыкларын бир, дип
Чын күңелдән сорыймын.

Газиз әти-әни бездән
Разый-бәхил булгандыр.
Шөкер, бар да янда, диеп
Күңелләре тулгандыр.

Без аларга кайгы-хәсрәт
Күрсәтмәдек шикелле!
Моннан соң да йөзләребез
Булсын иде сөйкемле!

И туганнар, бергә булдык,
Аерым яшәүләр читен.
Харамнар кылмасын Ходай
Газиз анабыз сөтен!



Балама

Мин, балам, сине бик яратам,
Син, диеп, мең көеп ата таң.
Үз көйгә агамы тормышың,
Уңаймы ул сиңа карата?

Мин, балам, гел сине уйлыймын,
И, белсәң, бер уйлап туймыймын.
Хәлемнән, бәлки, бик килмидер,
Күңелдән гел сине сыйлаймын.

И балам, мәрхәмәт, шәфкәтне
Кайлардан шулхәтле аласың?
Татлы сүз һәм тәмле телеңә
Әйтерсең бал-майлар саласың.

Мин, балам, гел синең тарафка
Уй-гөлдән сад-бакча жибәрәм...
Үзем дә шул бакча эчендә
Сагыну-сагышым жылгәрәм.



Юлда

Кемдер дару эчә, термосыннан
Кайнар чәен эчә салыплар.
Ә мин менә юлда шигырь язам,
Рифма-ритм эзлим, калыплар.

Бер әбине кызы үз янына
Дәшкән икән, кайта кунакка.
Ә мин әнә юлда шигырь язам,
Үземнең дә юлым шул якка.

Берәү, ярсый-ярсый, иптәшенә
Замананы сүгә, ут чәчеп.
Ә мин менә юлда шигырь язам,
Тормыйм хаклык эзләп, үчләшеп.

Хак, үзем дә гайре хәлдә бүген,
Сөөнөп кайтам туган авылга...
Күңел даһилана, иллә ярсый,
Хыял-канат оча давилда...



Син кояшка таба үт әйдә!

Кама бую – жанга рәхәт жирем,
Һавасы да сулап туймаслык.
Балачактан жан-тәнемә сеңгән, –
Күңелләрдән мәңгә жуймаслык.

Су юлы бит, кемнәр узмаган да,
Нинди жаннар монда төшмәгән.
Затлылыгы, горур кыяфәте
Күп гасырлар белән үлчәнгән.

Үз бәясен һәрчак белде Чистай,
Дәрәжәсен бармы күрмәгән?
Язмыш җилләре дә сындырмаган,
Һаман югарыга үрләгән.

Кама бую, Чистай – аксакал карт,
Оныттылар, диеп үртәлмә.
Тау артыннан кояш чыгып килә,
Син кояшка таба үт әйдә!

Күрәм, танийм, зыялыларыңны
Санап кына чыгып булырмы?
Чистай! Чистай! Алда киләчәгең –
Үткәнеңә лаек булырлык!



Көтәм әле

Жил ысылдый тәрәзәмә: «Көтмә... – ди. –
Өмет итмә, яшьләреңне түкмә! – ди. –
Сузылма буй житмәгәнгә, чү, – диме? –
Сагыну-сагыш ачысына түз, – диме? –

Синең алда зур сынаулар әле... – ди. –
Сөйгәнеңнең хыянәттә мәле! – ди. –
Ышанма син, кит тәрәзәң яныннан,
Аңа башка сөю жене кагылган...»
...Гажәп, һаман көтәм!





Киткәннәр турында язамын

Намус, дигәне бар,
Акыл, дигәне бар,
Мин – ир, дигәне бар ярларның.
Ил өчен дип, утлар,
Сулар кичәргә дә
Әзере турында язамын.

Яуда калганы бар,
Сакта арганы бар,
«Жырлап» яшәгәне ярларның...
Яшәү кадерен дә
Күрергә өлгерми
Киткәннәр турында язамын.

Очар хыял алда,
Бәхет кошы янда,
Пар канатлысы бар ярларның.
Йөрәкләрен телеп,
Жанын бүләк итеп
Киткәннәр турында язамын.



Сау йөрөп кайт

Бигрәк ерак юлга киттең,
Арысың инде,
Керфек какмый уйлап чыктым
Бүген дә төнне.

Сау йөрөп кайт, юлың уңсын,
И газиз кешем!
Мәрхәмәтле юлдаш булсын
Юлларда ишең.

Сау-сәламәт кайтуыңны
Зарыгып көтәм.
Жибәрмәм, ахры, еракка
Мин сине бүтән.

Ак кардан ак, сулардан пакь
Сиңа теләгем.
Күрешү сәгатен көтеп,
Яна йөрәгем.

Хозыр-Ильяс юлдаш булсын,
Юлларың уңсын!
Көтүләрем хәерлегә,
Бәхеткә булсын!
Амин!



Йөрәк кенә

Яшьлек, диләр, Каф тау артларында,
Шунда гына кебек – бер саплам.
Юлы юклыгын да беләм инде,
Үткәннәрдән аны кем тапкан?

«Артка бакма!» диләр, карлар күмгән,
Ишетмим дә, һаман юл ярам...
Йөрәк кенә, соңлый күрмә, дидер, –
Кысылыплар куя бичарам.





Разыймы икән?

Әниемә рәхмәт, тудырганга,
Тирбәткәнгә моңлы көйләр белән...
Тик мин бик шук бала булганмын шул,
Усаллашкан чакларымны беләм.

Гомер буе түләп бетералмас
Бурычымны өям, аннан ишәм...
Хәтер жебен шулай чишә-урий,
Кабереннән аның кайтып киләм.

Ә ул минем төшләремә керә,
Иңнәремнән сөя: «Рәхмәт!» – диеп.
Тик мин генә ул киткәннән бирле –
Әйтерсең бер яраланган киек...





Китсәң кит икән...

Китсәң кит икән илеңнән
Яшь чакта, жүләр чакта.
Киттем дә гомер көзендә,
Күңел гел туган якта.

Яз житсә, кырда күңелем,
Буразна чөчә... сыза.
Йөгерә-йөгерә орлык сибәм
Өй яны бакчасына.

Жәйләрен жиләк жыямын
Урманнар, кырларымнан.
Сихерләнеп ләззәт алам
Сандугач моңарыннан.

Көзләрен күңелем белән
Болай ташыйм амбарга.
...Кулда көрәк, ярсый йөрәк, –
Калмасын яңгырларга.

Китсәң кит икән илеңнән
Яшь чакта, жүләр чакта.
Көзләрдән күңел нечкәрә,
Ашкына туган якка.



Без акыллы... акылсыз да

Без – илнең асыл затлары,
Без – илнең чибәрләре.
Без инсафлы, бик ягымлы,
Уңган да, диләр әле.

Без булмасак, жиһан үзе
Булмас иде, билгеле.
Ни өчен, дип сорасагыз,
Без – дөньяның кендеге.

Без – акыллы акылсызлар,
Ирләрне аздыручы.
Бик тө жилле күренсәк тө,
Юлдан да яздыручы.

Без – әкият, без – әкәмәт,
Һәм без бик эре затлар.
Шундый эшләр башкарабыз,
Хәйран кала ир-атлар.

Без – нәниләр, без – әниләр,
Без – әбиләрегез дә!
Бары без булганга рәхәт
Нигез-өйләрегездә.

Без – юхалар, сез – шифалар,
Бергә үтсен гомерләр.
Кадерләребезне генә
Белеп торыгыз, ирләр!



Саташу

Онытылыйк беразга ла...
Уй-уйларың суга сал...
Күңел кыллары көй уйный,
Бер назлы сүз – жанга ял!

Күп кирәкми, бер жылы сүз
Тибрәтә жан кылларын!
«Саумы? Хәлләр?» диюләрең –
Иң моңлысы жырларның.

Тәнем буйлап давыл узды,
Йөрәккәем кителде.
Күземә дә нидер булды,
Толымнарым сүтелде...

Уемда шайтан ду килә:
«Ярат, ярат! Сөеп кал!
Жан-тәнеңә бәлзәм итеп
Жылы, йомшак сүзен ал!»

Күп кирәкми, бер жылы сүз
Житте, тибрәлде йөрәк...
Ул инде тирән яралы,
Ничек түзәргә кирәк?



Гомер сүнмәс хисне яңарттың

Син дә мине уйлап йөргәнсең бит,
Ә мин сине уйлап жан аттым.
Тик хыялда идең, тагын күрдем...
Оныталмам инде, йа Раббым!

Араларда – еллар, бизмәннәрдә –
Ирешелгән үрләр исәбе...
Гыйшык томатында тик икәү без,
Очрашасы булган ич әле!

Кул сузымы ара – ерак түгел.
Онытып бар үткән елларны,
Сине – миңа, мине сиңа язган,
Бирешик, ә, жылы кулларны?



Беләсеңме?

Ап-ак кышның, аклык сирпеп,
Күзләр чагылдырганы,
Яз кошларның чүт-чүт итеп
Сайрап оя корганы.

Чишмәләр, агымсуларның
Моңаеп агышлары...
Көнбагышның көн-кояшка
Күзләрен багышлары.

Таңнарда алсу кояшның
Ак канат кагышлары...
Минем дә сиңа дип күпме
Дәртле жыр багышлавым?!

Бу – мәхәббәт, жиһан жыры,
Син шуны беләсеңме?
Сөю ул – һич жырлап туймас
Моң икән, сизәсеңме?



Бәхет — сөйгән яр булу

«Ялгыз, ялгыз», – диеп каз кычкыра,
Су буйлары куге камышта.
Сагынуга түзалса да йөрәк,
Түзә алмый икән сагышка.

Язмыш юлларында аймыл булдык,
Әллә еллар безне аерды?
Ике якта ике сыңар кош без,
Канатларны кемнәр каерды?

Бәхеткә дип юрыйм төшләремне, –
Өзелеп сөйгән ярлар кавыша.
«Язмышлар да ярда очрашалар...»
Иярәмен шушы тавышка.



Сине күрми кышлар үттеп китте

Сине күрми кышлар узып китте,
Гыйнвары да үтте, февраль дә.
Шундый уйлар уйлап куйдым әле
Март кояшы көлгән бер мәлдә.

Сагынмыйсыңдыр шул, жиһан аша
Сагыну җепселләрен күрерлек
Йөрәк юктыр синдә, җан – сөюне
Толым-толым итеп үрерлек.

Әгәр күрсәң, сынмас, өзелмәслек тә
Күпер салыр идең алардан.
Җаннар гына елап илерә шул, –
Сагынудан күңел чаларган.



Сагыш җөле

Ап-ак тажлы сары ромашкалар
Әллә инде сагыш гөлләреме?
Гомер буе янам, санап яшим
Синнән башка үткән көннәремне.

Жете тажларына өмет кунган
Сагышлы һәм серле ромашканың.
Тик син генә бәхет кошым идең,
Чит-ят иде жыры мин башканың.

Ак тажларын барлыйм берәм-берәм,
Кыл уртада кала сары сагыш.
«Сөя, сөйми» дим дә ишетәмен:
«Әле дә сөям» ди бит синең тавыш.

...Ромашкалар тотып килгән идең,
Чәчкә кочып күкләр менгән идем.
Нигә ташлап киттең мәңгелеккә?
Юллар бергә диеп белгән идем.

Ап-ак тажлы сары ромашкалар
Әллә инде сагыш гөлләреме?
Гомер буе тоеп, белеп яшим
Сине кабат күрер көннәремне...



Уй-хыяллар канатында

Егермедә күкләр кочабыз без,
Утызында безне кочалар.
Кырык биштә – жыләк!
Илле биштә
Уй-хыяллар жылгә очалар...

Онытылым әле яшьлегемдә,
Төнге күктән йолдыз эзләрмен.
Йә булмаса, болыннарға чыгып,
Гүзәл чәчкәләрне күзләрмен.

Киң кырларда тирән сулу алып,
Бер кычкырып җырлыйм, булмаса...
Яшьлек – тиле,
Калмый, арттан бара,
Үкчәгә бер түгел, мең баса...

Күңел оча – канат кагына!
...Уй-хыялга чумдым тагы да.



Күңелемә ап-ак нур тулсын!

Мин яктыга таба тартылганда,
Кара болыт яба күгемне.
Сизмәмешкә күпме сабышсам да,
Күңел сүнөп бара түгелме?

Кышлар үткән, агымсуларның да
Күрми калдым язгы ташуын...
Шул булдымы гомер буге көткән
Хыялымның чынга ашуы?

Сызып ташлайм әле йөрәгемнән, –
Ялгыш узган юллар юк булсын!
Язмыш пәрдәләрен каерып ачыйм, –
Күңелемә ап-ак нур тулсын!



Кайгы күле ут кына

Кайгы күле тозлы түгел,
Кайгы күле ут кына.
Эче ялкын, тышы салкын, –
Йота алсаң йот кына.

Кайгы савыты бушамас.
Сөялеп каеннарга,
Жырласам елый башлаймын,
Түзалмый кайгым барга.

Яраларга кагылучы
Булмады түгел, булды.
Гаҗәбе шул: аларның да
Кайгы күлләре тулды.

Агачлардан түгел, язмыш
Адәм башыннан үтә.
Бар да житеш, дигәч кенә,
Шартлатып кисеп китә.

Кайгы күле тозлы түгел,
Кайгы күле ут кына.
Эче ялкын, тышы салкын, –
Йота алсаң йот кына.



Уза гомер

И бу гомер, нигә бик тиз уза?
Сизми калдык – җитте көзләре.
Тартыр дугалары бушаганмы? –
Чаптар атның беткән егәре.

Ялтыр ялкайлары ник чаларган?
Янып-балкып тормый күзләре.
Бер пошкырса, утлар чәчә иде,
Җир җимертә иде элгәре.

Сбруйларын шыгырдатып тартып,
Моңсу баккан очкан кошларга.
Күңел – канат, күпме талпынса да,
Юллар инде илтә кышларга.



И, оялдым...

*Ир-ат дигән затның куенында
Кылыч йөрсә, диләр, хак булыр.*

Алып гәүдәң, атлауларың
Яндыра, көлләр итә.
Карашларың, салкын кышны
Эретеп, гөлләр итә.

Әйтер сүзең – сөт өстенә
Күтәрелгән каймактыр?
Караңгы төн, күзең күрәм:
Болыт ерып, ай бакты.

Учың куйсаң, учларымны
Беләм өтәреңне дә.
И оялдым!
Койды яңгыр,
Болыт күтәрелде дә.



Шау чәчәкле язлар китердең дә...

Ялгызлыкның чаршау-пәрдәләрен
Киереп ачып килеп кердең дә,
Житәкләшеп киттек, зур-зур атлап,
Бәхетнең иң алгы түренә.

Сүзләр артык, күзләр аңлаштылар,
Бәхет мизгелләре кичердем.
Сагышлардан телгәләнәп беткән
Йөрәгемә кайнар ут өрдең.

Янсам яндым, рәхәт иде, сине
Бик зарыгып көтеп алдым бит.
Шау чәчәкле язлар китердең дә...
Көтмәгәндә китеп бардың бит.



Кояш били күңелне

Өнемме бу минем, сине тапкан
Төшем микән, диеп сискәндем.
Сөөнечтән һаваларда йөздем,
Тавышыңны танып хисләндем.

Күрешүләр өмет итми генә
Кереп бара идем көзләргә.
Сагынудан микән, тирән сагыш
Сизелә иде минем күзләрдә.

Сары сагыш, диләр, юк икән бит,
Сары кояш били күңелне!
Боз уралган йөрәк эреде дә,
Хисләр түзми ташып түгелде...

Өнемме бу, төшем микән, диеп,
Икеләнмәс өчен кич-иртән,
Хисләремне шушы җырга салдым,
Йөрәк түрләремдә җыр йөртәм.



Синең хакта уем

Ничек итеп уем, хыялыма
Алып йөдәп бетәм икән сине?
Тиң түгелне яр итмиләр, дими,
Күңел аза, риза, әллә тиле?

Мин колачлап алам жирне, күкне,
Ишетсәм дә хәтта тавышыңны?
Син соң әллә минем өчен генә
Биекләргә үрләр тау кошымы?

Минем күзләр синдә, синең куллар
Назлый-назлый чәчләремнән тарый...
Жирләр, күкләр бизмәнендә икәү
Тибрәләбез, жаннар риза, ярый...



Тәрәз кага бәхет...

Бәхет, килеп, һәр кешегә бер кат
Тәрәз кага, диләр, таңында.
Күреп алып, ачып кертә белсәң,
Кала икән мәңге яныңда.

Ә минеке вакытлыча булды,
Тагын калдым менә ялгызым.
Ак юллардан күзем алмый көтәм:
«Көт, килермен», – диеп калдырдың.

Кайгыларга түзә беләбез дә,
Түзеп кара менә бәхеткә...
Хак әйтәләр икән, син китмәсәң,
Үзем үләр идем бәхеттән.



Ай, күңел!

– Качтың, – дисең, кача торган чагым,
Күз карашыңнан да куркамын.
Жылы сүзгә биһуш күңелемнең
Тезгеннәрен тартып тотамын.

Ай, азына! Күз төшә бит! Ничек
Ул карашны күрми түзәсе?
Йөрәк түрендәге өермәне
Тамырыннан алып өзәсе...

О-о! Бу сөю! Бәлки, күңел белән
Алгысынып шулай саташу?
Яратышып жаннар тартыла. Бу –
Нур-әгъләм илендә адашу!

– Качтың, – дисең, кача торган чагым,
Күз карашыңнан да куркамын.
Жылы сүзгә биһуш күңелемнең
Тезгеннәрен тартып тотамын.



Килен жыры

Егет армиягә китә,
Кыз китә үсеп житкәч шул;
Егет бер кайта әйләнәп,
Юк, кызлар кайтмый, киткәч...
Көзләр шуңа сагышлымы?
Каз оча, кызлар китә шул...
Өйләр моңсу, әнкәй жылый...
Көз кыз башына житә...

Алда тормыш, ниләр көтә мине?
Артка юл юк – калды яшьлегем.
И, уңсын ла юлым, телә, анам:
Гомер буе булсын кадерем.

Алда ят жир, ят су, ят һава ла,
Ниләр көтә мине, йә, алда?
Жан сөйгәнем – гомер юлдашыма
Иман нурың насып ит, Алла!

Алда тормыш, янда сөйгән ярым,
Язмыш сөеп биргән бүләгем.
Пар аккошка карап теләдем дә
Ап-ак итеп кидем күлмәгем.



Китмәгез туган илдән

И туган йорт, саумы, хәлең ничек?
Сагындыңмы син дә безләрне?
Күрәсеңме, кабат туктап калдым,
Барлыйм менә йөргән эзләрне...

Бер кайтмаса, бер кайтырлар, диеп,
Нигез йортта калган алмагач,
Үч итепме әллә көн-төн үскән,
Көтәр әмәлләре калмагач.

Яшь егетләр кебек төз утыра,
Исем китеп карыйм чыршыга.
Койма аша сузып кәүсәләрен,
Кереп киткән хәтта күршегә?

Ак күлмәктән ике каен тора –
Көяз кызлар торсын бер читтә.
Ташлап менә шушы гүзәллекне,
Без китәбез икән ник читкә?..



Үземә язган

Юк, зарлану гөнаһ булыр иде,
Жир дә йотар иде жәлләми.
Бер карасаң, миннән бәхетле юк,
Зарларым да юк күк әллә ни.

Өстем бөтен, тамагым тук, шөкер,
Йөрисе бит күкрәк киереп.
Гел шатлыктан гына көлгәнгәме,
Сырлар басты, йөзем жыерып.

Парлыларга карап узганда да,
Исем китми, мин дә парлымын:
Бәхет-шатлык чәен эчәм, дисәм,
Шыплап тула хәсрәт-зар минем.

Яратмыйлар диеп ничек әйтим,
Ансы да хуш: «телдә» – мин генә.
«Ничек яшим, нәрсә кигәнмен дә,
Ашаганым нинди «жим» генә.

Миңа дигәнненең имзасы да
Ука җепләр белән чигелгән.
Үз язмышым укый-укый барам,
Тик үземә язган битеннән.

Раббым мине Үзе, бик яратып,
Яшәр өчен кәттә юл сызган.
Уйлап куям: әллә соң мин, димен,
Ак бәхетле инде чын-чыннан.



И телем!

Иртән торгач, адәм баласының бөтен әгъзалары:
«Бүген генә эндәшми тор инде», – дип, телгә
ялыналар икән.

Сөйләшмә, мин уйлап өлгерим,
И телем, тыңлачы әйткәнем.
Ук атма, дәшми тор кайвакыт,
Җибәrmә дөньяның бар ямен.

Әйтми тор, җиде кат үлчисем
Бар әле һәр әйтер сүземне.
Күп вакыт синең тик тормавың
Кып-кызыл итә бит битемне.

Ашыгып, тәкәббер кыланып,
Әйтми тор, бер уйлап алымчы.
Бар әгъзам – тәнем вә җанымны
Ут-судан мин йолып калыймчы.

И телем, әйтми тор, белсәң дә,
Түз инде, җибәrmә тел төмен.
Беләмсең, син генә, бал салып,
Эретә аласың ил гамен.

Сөйләшмә, мин уйлап өлгерим,
И телем, тыңлачы әйткәнем.
Ук атма, дәшми тор кайвакыт,
Җибәrmә дөньяның бар ямен.



Калды анда өем, көем...

Туган авылымны сагынам,
Калды анда өем, көем...
Тамган каным юган сулар,
Бәйләгәндә кендек жөен.

Туган авыл, әнкәм кебек,
Кояш кебек бер генә син.
Син бит Тәңрем жәннәтенең
Чәчкә аткан гөленә тиң.

Читкә киткәч сагына димә,
Югалтмыйча табып булмый.
Әремне дә, бал салмыйча,
Авызларга кабып булмый.

Сагынам туган авылымны,
Калды анда өем, анам...
Сүтелгән йомгагым чорнап,
Шушы тарафларга чабам...



Сагынганда

Нигә һаман, яшь чактагы кебек,
Чәч туздырып килә йөрисе.
Чәчләремә әнием кулларының
Ягылып калган үзгә бер исе.

Инде үзем үрәм кызларымның
Толым-толым итеп чәчләрен.
Гомер узган саен, әнкәемне
Сагынудан коела яшьләрем.

Гомер барышында ни язганын
Тик үземнең баштан уздырып,
Онытылып бары тик берәзгә,
Чәчләремне йөрим туздырып.

Кагылсын да тузган толымыма
Әнкәемнең йомшак куллары,
Алып кайтсын иде балачакка,
И, табылсын иде юллары...



Онныма

Күктә йолдызлар кабызып,
Бүләк итәм мин сиңа.
Айның алып бер кисәген,
Куям мендәр астыңа.

Теләсәң, таңда кояшны
Урлым да алып бирәм.
Жирдә нинди чәчкәләр бар, –
Йөрер юлыңа сибәм.

Телисеңме, җилне борам, –
Таратсын болытларны.
Диңгезләр сафлыгын кушам,
Тик акла өметләрне.

Син – шәжәрә дәвамым бит,
Җан аткан, яратканым.
Ак йөземнең ак тажы син,
Син бит минем үз каным.

Йокла, балам, күз нурым син,
Жырлап туймас җырым син...



Сине юксынган мәлем

Буй-сыннарың күңелемдә һаман,
Булсаң да син хәзер еракта.
Яннарымда булмасаң да үзең,
Син яшисең минем йөрәктә.

Син – йолдызым айлы кичләремдә,
Алсу таңда нуры кояшның.
Язларымда ләйсән яңгыр булсаң,
Боекканда – энже күз яшем.

Елама дип кермә төшләремә,
Ул – сине юксынган мөл генә.
Исемеңне күңелемдә саклайм,
Йөрәгемдә калдың мәңгегә.



Абындыңмы әллә йолдызларга?
Күктән төштеңме син алдыма?
Көтмәгәндә килдең, көтмәгәндә
Кагылырга иттең жаныма.

Күзләремә, кояш нуры булып,
Яктылығы инде күзеңнең.
Көтмәгәндә килеп кагылдың да,
Инде югалтмаска телім мин...

Абындыңмы әллә йолдызларга?
Күктән төштеңме син алдыма?
Көтмәгәндә килдең, көтмәгәндә
Нурлар булып кердең жаныма.



Яктылыкның чиге бармы, дидем,
Яктылыктан килде кайтаваз:
Күтәр башың, дөньяга бир сәлам,
Син елмаеп дәшче бер аваз.

Чиге шунда, диде, әгәр күзең
Күрми икән яшәү ямынәрен.
Син күрерсең, ә яктылык сүнәр,
Китеп барыр аның гамьнәре...

Яктылыкны кемдер тудырмый ул,
Калебеңдә нурың бетмәсен.
Сөеп яшә, елмай һәр кешегә,
Ул нур сине читләп үтмәсен!



Хәтер кала икән

Хәтер кала икән. Хәтер кала,
Янган уттай жанга үрмәләп.
Йөрәк түрләремә кабул иткән
Жан сөйгәнем булды күбәләк.

Жаннар өши икән жәйләрдә дә,
Кышкы салкын өзәр үзәгем.
Өрфиядәй нечкә күңелемә
Яра салдың, ничек түзәрмен?

Сатып алым дисәң, табалмассың –
Уза гомер, кала хәтер дә...
Калдырмагыз юкка хәтерләрне,
Кылдан нечкә күңел хәзергә...



Көт, дисең дә, китәсең

Төnnәр озын, көн сагышлы,
Сине көтәм, беләсеңме?
Ягымлы сүзләрең тансык, –
Әллә соң бер киләсеңме?

Гомерләр бер, дөнья – фани,
Яшәү рәхәт, сизәсеңме?
Кылдан нечкә күңелем бар,
Белә торып өзәсеңме?

Безнең юллар язга түгел,
Бара инде кышка таба.
Йөрәк ничек түзә икән –
Сине көтеп ялгыз яна.

Зур суларда югалмасмы
Син калдырган ялгыз жылкән?
Сары сагышларда янам,
Никләр киттең минем илдән?



Көз житкән

Көз иленә килеп чыктым,
Адаштыммы әллә дисәм,
Юк икән.

Барыр юлым шуннан үтә,
Ни карасам, башка юллар
Юк бүтән.

Як-ягымда күпер икән, –
Сыгылмалы, асылмалы
Чит-читән...

Һәм артка да карар мәл юк,
Юлым гел туры икән.
Көз житкән...



Ял паркына

Түр капкадан атлап керүгә үк,
Күңел юрга аттай ыргыла.
Әллә каян таныш моңнар килә,
Миңа күптән таныш жыр гына.

Килеп житмәм кебек ашыгамын,
Каршы ала таныш йөzlәрем...
Әнә әти... гармун тартып килә,
Ә әнине күргәч... түзмәдем.

Озын жиңле бала итәк күлмәк,
Чиккән жиңсә кигән өстеннән.
Жырлый-жырлай килә колач жәеп,
Һәм елмая ирен читеннән.

Онытылып аңа каршы киттем,
Ике адым микән үткәнмен.
Күрәм аның, никтер мине түгел,
Яшь бер кыз баланы үпкәнән.

Бер-берсенә шундый сарылганнар,
Сагынышкан ана... һәм кызы...
Чү, мин бит бу, димен, күрәсезме,
Әни – аем, ә мин – йолдызы!

...Заман пәрдәләрен жылфердәтеп,
Тын музыка агыла паркта.
Бу халәтем, дуслар, хыял гына,
Кайтарып та булмый, барып та.



Разыймын

Гомер буге мин эш аты булдым,
Иртэ эштэ идем, кич эштэ.
Күпме эшлэп, гомер амбарымда
Бөртектэ юк, бары буш киштэ...

Уйлым кайчак: корт буласым калган,
Нектар жыяр идем чэчкэдэн.
Хезмәтемнән мөлдәрәмә тулыр
Иде кәрәзләре хәтфәдән...

Әмма, шөкер, бүген мин – ижәтта,
Каләм илә кәгазь – булмышым.
Матурлыкка, сөю-сәгадәткә
Юнәлешен алган тормышым.



Гомер жыллара жылы

Көзге жыллар кагылмасын,
Дип тели якыннарым.
Жылларсез тормыш учагым
Янармы ялкынланып?

Каф тау артларыннан килсен,
Кагылсын иңнәремә.
Тик ул мәхрүм калдырмасын
Яшәеш жыллареннән.

Көзләрдә жимеш өлгерә,
Муллык жыллара жылы.
Зур байлык – оныктар жиле
Жилгәрә безнең жанны.

«Әби» дип тә «дәү әни» дип
Эретәләр күңелне.
Көз жыллара сыйпый жанны,
Гомер матур түгелме?!



Кая шулай ашыгабыз?

Ашыгабыз, кая ашыгабыз?
Нигә ашыгабыз – белмибез.
Кайчагында сизми дә калабыз,
Өзелә дә куя гомеребез.

Яшәргә дип килдек, яшик әле,
Туя микән кеше дөньядан?
Ашыгабыз, кая ашыгабыз,
Шушы ашыгулар бик яман.

Ашыгабыз, булган өстенә дә
Тагын булсын, диеп чабабыз.
Әй кешеләр, сабыр чиген уздык,
Артып китте, ахры, чамабыз.



Сез яшь, мин яшь кебек ич әле,
Күңелләрем тулган кич әле.
Кылганнарның артта калган мәле,
Алга омтылган мәл ич әле.

Каләм очларымны тибрәлдерең,
Ижәт дәрәҗәңнән көй эзлиң.
Тәмләп кагыламын кыллариңа,
Бүгән шундый мәлем – көенмим.

...Яшәп узган еллар исәбенең
Чик-чикләрен үлчәр кич әле.
Хыял канатыңда тибрәлдәрә
Сүнми калган илһам... кичәге.



Ешрак әйттик

Гажәпләнеп миңа карыйсың да:
«Яратам, дип гел әйтмәле», – дисең.
Әйтәм әле, яратуым хак бит,
«Ник әйтә?» дип китсен әле исең.

«Син бит ярты жаным, бер канатым!» –
Дисәм, миңа тагын: «Китче!» – дисең.
Була төрле чаклар, тик шулай да:
«Һаман ярата!» – дип китсен исең.

Озакка дип чыksam, артларымнан
Кычкырасың: «Озак йөрмә!» – дисең...
«И карчыгым, бигрәк яратам!» дип
Бер әйт әле, китсен минем исем!



Сөю төһө

Юньлэп ашаганым, эчкөнөм юк,
Ясаган чэй, ашым суына.
Утка салды берэү, нихэл итим,
Чумыйммы соң диңгез суына?

Ут уйнаклап тора шомырт күзе,
Бер караса, үл дә кит менә.
Ялгыш кына кулы кулга тисә,
Минем йөрәк төшә теземә.

Әллә, димен, гашыйк булдым микән,
Саташамдыр, әрлим үземне.
Нигә куркам, гөнаһ эшме сөю –
Нурлы иткән гомер көземне.

Дәрт-дәрман да шөкер кебек әле,
Йөрәк жылытырлык кайнар кан.
Тәвәккәллим, ярар, диям әле,
Пар мендәрдә атсын хет бер таң!



Сагындыра. Уйлар диңгезенә,
Сагышларга кереп чумасың...
Үтә торган сагынулар булсын,
Йөзгә сагыш кына кунмасын.

Гомер булгач, тия кайгысы да,
Беркем белми аның тимәсен...
Тисә тисен түзә алырлыгы,
Берүк, түзалмасы килмәсен.





Сүнмә син, яктырак ян!

Каләмнең карада чагы,
Ижәт-дәрьям, саякма!
Кайсы көнне алаңласам,
Ташлады дип баякма.

Шигырь язам, алда карам,
Башым күктә, күк аяз!
И иләрәм, илһам, китмә,
Каләмем, туктама, яз!

Бәхет күзен чагылдыра
Шигырь уты яктысы...
Күңелемә канат кунды –
Дөнья гизәр чаклысы.

И галиҗәнап илһамым,
Сүнмә син, нурланып ян!
Каләмем ап-ак кәгазьдә,
Нур тама кулларымнан!



Күңелдә яз!

Савыт алдым, кара салдым,
Бик кара булмас микән?
Гомеремнең талдай чагы,
Сандугач кунмас микән?

Савыт алдым, кара салдым,
Каләмем чыдар микән?
Хисләрем, язгы ташудай,
Калыпка сыяр микән?

Савыт алдым, кара салдым,
Күк төстә караларым.
Күңелдә, жанда сагыну...
Калмады чараларым.



Сине – миңа, мине сиңа гына
Тартып торыр кыллар үз иткән.
Язмышымны
 синең белән уртак
Итеп бәйләр вакыт – көз житкән.



Юк, китмим мин!

Чынлап түгел, күңелемнән генә
Китеп бардым туган авылдан.
Күз алдымнан югалуы булды, –
Түзалмаслык булып сагынам.

Күңелем белән шәһәр буйлап узам,
Халык – шыгрым, үтә-китәләр.
Тик берсе дә сәлам бирми миңа,
Хәтта исәнләшми үтәләр.

И кайгырам, баттым бәләләргә,
Берәүнең бер дә миндә гае юк.
Һәр адәм-зат үз эшендә мәшгуль,
Сөйләр сүзенең дә тәме юк.

Сыер да юк монда, сарык та юк,
Өздереп сайрамый кошы да.
Юк, китмим мин, авылымда калам,
Жылы анда салкын кышы да.



Язлар белән килдем

Язлар белән килдем бу якка мин,
Киләчәкне килдем күзаллап.
Каян белгән минем сагышларны, –
Шау чәчәктә сары тузганак.

Язлар белән килдем бу якка мин,
Зәй елгасы тулы боз иде.
– Кайгыларны алып китче, Зәй-су?
– Ярдәм итә алмыйм, түз инде...

Язлар белән килдем бу якка мин,
Коеп яңгыр яуган чак иде.
– Хәсрәтләрем ючы, әй, яңгыркай.
– Әмәлләрен үзең тап инде...

Язлар белән килдем бу якка мин,
Тау-таш ярдым – үсте шау чәчәк.
Гомеремне тоташ җырга күмгән
Ак өметем – минем киләчәк!



Рәхмәт, сөю!

Бүтән өзеп капмам, дидем,
Әче алмаларыңны.
Ялгыштым, инде әчесе
Көйдерә жаннарымны.

Йоклайсы гына идем дә,
Тыныч башым мендәрдә.
Йокысыз уза төннәрем,
Газаплайсың ниләргә?

И син, сөю! Бар икәнсең
Көзендә дә гомернең.
Рәхәтләнеп янам, янып
Кышларыма керермен.

Ялгыш кына капкан идем
Әче алмаларыңны.
Рәхмәт, сөю, миңа рәхәт,
Тындырма жаннарымны!



Эш өсте — урак өсте

Кылны кырыкка ярыр чак,
Эш өсте – урак өсте.
Тавык та чүпләп бетермәс, –
Түбәдән ашкан эше.

Кырдан урып-жыясы бар,
Орлык туплап куясы...
Бүген олысы-кечесе –
Шул хәлләрнең хужасы.

Иртә кырда, кич тә кырда, –
Күнегелгән гадәт бар.
Без – газиз жир үрнәгендә
Тәрбия алган затлар.



Авыл киче

Авыл киче. Кырдан көтү кайта,
Йөгерә-атлый каршы алырга
Кыз-кыркыны, малай-шалай чыккан,
Үз малкаен табып калырга.

Авыл киче. Кырдан маллар кайта,
Авыр басып елга буеннан.
Күтәрелгән тузаны да аның
Парлы сөт исенә туенган.

Авыл киче. Бәхет, муллык кайта,
Капкалар шыр ачык – кер генә.
Китә күрмә, берүк, чит якларга,
Авылыңның кадерен бел генә!





Көзләр килде

Көзләр килде җиргә, бар җиһанда
Алтын-сары төстә яфраклар.
Әллә нигә яфрак шавыннан да
Алсу төскә керә яңаклар.

Көзләр инде җирдә, гомер үтә,
Яфрак өзелә агач-ярыннан.
Шул яфраклар шавы бигрәк моңсу,
Гүя ялгыз ярның зарыннан.



Әйтер ідем

Мин авылда тудым, шунда үстем,
Уй-хыялым шунда яңарды.
Чишмә юлы, кызлар судан кайта,
Каршы алып алсу таңнарны.

К у ш ы м т а:
Күңелем гел туган якта –
Чишмәдән судан кайтам...
Иркәлән, дип, таң жиленә,
Чәчләремне таратам.

Язмыш жиле шәһәр жире белән
Тәңгәл килде микән бер мәлдә?
Авылымны өзелеп сагынамын,
Яшәсәм дә үзем шәһәрдә.

К у ш ы м т а:
Урыйм шәһәр урамнарын,
Уйларым туган илдә.
Китмәгез, дип, туган яктан,
Әйтер ідем һәркемгә.

Шәһәр урамнары таш кына шул,
Сагыныплар яшәр чак икән?
Нигез ташы тарта, туган тарта,
Диюләре, чынлап, хак икән?

К у ш ы м т а:
Урыйм шәһәр урамнарын,
Күңелем туган жирдә.
Дөнья фани, гомерләр бер,
Аерылмагыз илдән.



Әнкәйгә

«Рәхәт, әнкәй, синең янда гына,
Таралабыз ләкин буй җиткәч.
Кайтыр юллар хәзер – кунак кына,
Ачуланма, әнкәй, без киткәч...»

Ерак киттем, әнкәй, кичер, зинһар,
Хәлең белә алмыйм һәр көнне.
Өмет итәсеңдер, бер кайтыр, дип,
Сагынып көтәсеңдер син мине.

Язмышны да узмыш иттем бугай,
Төвәккәлләп чыгып киттем дә.
Рәхмәт, әнкәй, уңды барыр юлым,
Догаларың юлдаш иттем дә.

Ындыр артларыннан сукмак салып,
Кем дә булса сиңа киләме?
Минем кебек назлап, сөеп, сыйпап,
Хәлләреңне синең беләме?

Тәрәзәгә карап күзең талгач,
Юк, кайтмады диеп елама.
Дога укы, сәламәтлек сорап,
Ялгыз-яры йөргән балаңа.



Туган нигезгә

Әле кайчан гына алты бала,
Алты чага идек алтыбыз.
Таралышып беттек, ятим булып,
Ялгыз калды туган йортыбыз.

«Пает асты», келәт, бакчасында
Сакланадыр йөргән эзебез.
Яреннәрдә кайтып барласак та,
Ялыбыздан күп шул эшебез.

Ата-баба үз куллары белән
Каккан нигез әле түзәрлек.
Бакчасында жимеш агачлары –
Жәннәт бакчасына тиңләрлек.

Алмалары энә бизәнгәннәр,
Белгәннәрме безнең киләсен?
Биек кычытканнар урап алган...
Ачалмадык капка келәсен.

Бәбкә түгел, инде казлар йөри,
Яшел чирәм капка төбөндә.
Ялантәпи уйнап йөргән көннәр
Күз алдында әле бүген дә...

Хәлләр белер вакыт табалмыйбыз,
Нәрсә булды икән соң безгә?
Үзебездән калыр хатирәне
Барлыйк, кайтып туган нигезгә.



Яңғыр теләге

Жәйге эссе көн,
Кояш кыздыра.
Шаян жил исеп,
Тузан туздыра.

Игеннәр кибә,
Ярыла жир дә.
Ник яңгыр яумый, –
Су кирәк жиргә.

Бабай-әбиләр
Дога укыйлар.
Алар Ходайдан
Яңгыр сорыйлар.

Ботка пешереп
Елга буенда,
Барлык халыкны
Жыеп жыенга,

Әби-бабайлар
Яңгыр теләде:
«Уңсын икмәге!
Пешсен жиләге!»
Бүген авылда
Яңгыр теләге...

Сулар сибештек
Көннең көн буге.
Яңгыр теләге –
Ул авыл туге.

Изге бабайлар,
Изге әбиләр
Догасы кабул
Була, диделәр.

Дөрес әйтәләр,
Рәхмәт яугыры!
Кичен чиләкләп
Яуды яңгыры...





Килен боткасы

Авылдашлар кунак сыйлый бүген,
Бар, әлбәттә, аның сәбәпләре.
Туйлар узгач, кабат табын жыю –
Авылымның матур гадәтләре.

Ике якның апа-жиңгиләре,
Әби-сәби, туган, киленнәре
«Килен боткасы»на жыелалар,
Ашлы булсын, диеп, ил-көннәре.

Тәмле ашлар тотып килә кунак,
Баллы булсын, диеп, килен теле.
Тирә-күрше, туган-тумачага
Кызганмасын килен жылы телен.

«Каен агач» диләр каенишне дә,
Каен агач әле имән түгел.
Ирең әнисенә «әни» дип дәш,
«Ул бит синең әни!» димә, сеңел.

Тәмле телең әгәр жәлләмәсәң,
Бал-майлардан булыр табын ашың.
Каеништән дә, кайна-кайнатадан
Авыр сүз ишетеп катмас башың.

Яшәү тәҗрибәм бар: әни кеше
Кыздан бигрәк улын ныграк сөя.
«Улым кемне сайлар, иш булырмы,
Яши алырлармы?» дип, ул көя.

Һәм шуңа да якын итеп әйтәм:
Ирең әнисенә якын бул син.
Әй уңды да улым, дип мактарлык
Тирә-юньгә зирәк хатын бул син!





Әйләрем пошкан Һакта

Уй уйладым, уйга калдым,
Тынгы юк уйлы башка.
«Уй уйлама, җырлар җырла...» –
Уелып калган ташта.

Уй уйладым таңнарда ла,
Кояш алды уемны.
Таңнар дөвалый, диләр шул,
Бар хәсрәтем җуелды.

Уй уйладым утырып ла,
Өйдем-өйдем, ишелде.
Инде җырлап юанамын,
Җыр капчыгым тишелде.

«Уй уйлама, саргаерсың» –
Ата-бабадан калган.
Гомерләр – бер, дөнья – фани,
Аерылабыз шул яман.

Зур суларга агып китсен,
Уй уйладым кич кенә.
Иртә дә уй, көндезен дә,
Тынычлык юк һич кенә.



Ялыз имән

Атна артык давил, бетмәс тә кебек ул,
Җиһанның кылларын актара.
Көн – төнгә, төн көнгә тартылу микән бу,
Ни гажиз табигать, бичара.

Буш тирмә янында бер имән ялгызы,
Бөгелә-сыгыла, кил, жәллә!
Бик кыен булганда тирмәгә сыена,
Ә тирмә кыенда – имәнгә.

Кодрәтле хис-дулкын кагылды шул чакта,
Тау-ташлар арасын уйнатып,
Тартылу булдымы, ашкыну булдымы?..
Хөкемдар тормады уйл�тып.

Давыл да үтәсе булган ич, тик менә
Аударды шул горур имәнне.
Кояш та сүрелгән, офыкка баюы...
Моңсу гамь чолгаган тирмәне...

Узгынчы җил-давил туктады бик капыл,
Әш узган, җимерек язмышлар...
Тирмәгә иелгән имәнгә, таң җиткәч,
Ялга дип тукталды аккошлар.



Сез каласыз?

Сез каласыз?

Сез каласыз!

Ә мин берәз бара торам.

Уйлар шәлкеменә чумып,

Гаҗәп матур кала корам.

Анда булмас куркак җаннар,

Хөсетләшү, хәрам эшләр.

Гаҗәп нурлы булыр таңнар,

Биниһая моңлы кичләр.

Анда булыр тик ярату,

Кемдә кемнең булмас эше...

Бер-беренә мәрхәмәтле,

Ачык йөзле булыр кеше.

Бара торам, уйга талам...

Берәз кала торыгыз сез.

Үзегез дә әнә шундый

Матур кала корыгыз сез!



Жылыһылар килеп китә

Чүкеч тотып эшкә чумсам,
Кадакка дип, кулга суксам,
Жылыһылар килеп китә.
Начар булыр идемени,
Дөньяга ир булып тусам?..
Жыламас идем!

Суыткычның лампочкасы,
Машинаның ленточкасы...
Сүгенәсе килеп китә.
Начар булыр идемени,
Булсам ирнең бер тамчысы?..
Сүгенер идем!

Ничек язган, шулай яшим,
Эшлим, эшлим... тагын эш дим...
Сүгенмим дә, жыламыйм да,
Бер көчле хатын-кыз ич мин!



Уза гомер

Уза гомер, урамда көз,
Кыштыр-кыштыр яфраклар...
Сүнөп барган офыктардан
Сары иңә яңакка.

Гомер аты чатыр чапмый,
Тугарылган ияре...
Салмак кына уйлап баса:
«Жир йомшак иде әле».

Урамда көз кышка бага,
Беләм, кыш та житәчәк...
Омтылышлы күңелемне
Дәртләндерә киләчәк.



Әле яңа өлгерделәр

Сөюдән жыйган жыләкне
Каптым авызыма бүлеп.
Яңа яшь пар жыйган аны,
Үзләре жыләк кебек.

Әле яңа өлгерделәр
Тормыш-бакча илендә.
Изгедән-изге теләгем
Кияү белән киленгә!

Олы чиләк, тулы жыләк,
Елмаю йөзләрендә.
И Ходаем, рәхмәтең киң,
Гөл үссен эзләрендә.

Яшь гаиләгә бер жылы сүз –
Үзе тиң бал-ширбәткә.
Яшәсеннәр тату, тыныч
Һәм тигез мәхәббәттә.



Ал кулыңа гармуныңны!

Ал кулыңа гармуныңны,
Сыздыр моңлы көйләрең.
Жәлләмичә ныграк бас
Гармуныңның телләрен.
Яшьләр җырласа җырласын
Япон такталарына.
Ә без бергә җырлап үтик
Авыл басмаларыннан.

Сыздыр әйдә гармуныңны,
Тыңлыйм уйнаганыңны,
Белсәң иде гармунчыны
Сөеп туймаганымны.
Таралсын моңы гармунның
Авыл урамнарына.
Ияреп китсен күңелләр
Шул гармун моңнарына.

Бас гармун төймәләренә,
Сызылып китсен сырлары.
Түзә алмый, мин дә шулчак
Сиңа кушылып җырлармын.
Уйна, дустым, гармуныңны,
Бөтен көченә тартып.
Җырлап бер әйләник әле,
Урамны яңгыратып!



Ұқырлармы...

Атлар түгел, хәзер безнең кулда
Тимер айгыр – жиңел машина.
Эш тәмамлап ашыгуыбыз да
Телевизор – экран каршына.

Әйтә иде әби (каян белгән?),
Бигрәк туры килде, хак тагы:
«Утырыр бөтен адәм кадалышып
Почмактагы тимер тактага!»

Ата – улны, ана кызны белми,
Жанны, тәнне урлый кампитр.
Бөтен ушны алды: «Балам!» дисәң,
Оран сала бала: «Дәшми тор!»

Китап укымыйлар балалар, дип
Шаккатабыз, ә соң үзебез
Укыдыкмы әби догаларын? –
Шуңа такыр калды денебез.

Бер күрерсез әле без язганны,
Кампитрны читкә куярсыз...
Гыйбрәт өчен күңел шөлкеменнән
Шигырь яздым, укып еларсыз.



Муса Жәлил

Исе китәр иде, әгәр кайтса
Бер терелеп ошбу дөньяга,
Күреп, кайберәүләр әле һаман
Телебезгә кара шом яга.

Исе китәр иде, башы аның
Булганда да балта астында,
Туган теле белән дан җырлады
Халкым бөөклегә хакында.

Исе китәр иде, ник көрәшми,
Ник бирешә туган халкым, дип.
Теле барның гына иле бар да,
Иле барның гына – халкы, дип.

Рәнҗеп ятмасыннар Тукай, Туфан,
Мусалар да тыныч йокласын.
Телебезне саклайк, халкыбызның
Гореф-гадәтләрен, йоласын.



Булмаланны

Күзләр генә тиде, дус хатынга
Мактанып та әле өлгермәдем.
«Менә яңа алып кына бирде
Өстемдәге парча бу күлмәгем.

Узган елны, алтмыш тулганыма,
Велосипед алып бирде, – дидем. –
«Правага укы, яреннәргә
Машина!» дип вәгъдә итте ирем...

«Жанкай-жанаш!» диеп кенә тора,
Карап кына тора, – дим, – күземә...»
Телем ара, мактанганым саен
Чын ышанып куям үз сүземә.

И уңдым да ирдән, минекедәй
Уңган-булган, димен, юк беркайда.
Күрше керде:
– Әнә бар, каршы ал,
Синең ирең анда «жырлап» кайта...



Авылдашларыма сүзем бар

И бизэнгән авыл, и төзэнгән,
Урам якка ачык капкалар.
Авылыма, Сабантуйга диеп,
Туган кайткан, дуслар кайтканнар.

Бик ашкынып кайттым мин дә бүген,
Авылдашларыма сүзем бар.
Бүген «тел бетә» дип, ил чаң кага,
Юк, тел бетми, бетми авыллар!

Канәт, туганкайлар, сез ул безнең
Авилны да телне саклаучы.
Сезнең хәлләр авыр – зур йөк сездә,
Туган якны сез ул яклаучы!

Әмма безнең хәл дә жиңел түгел,
Гел сагынып яшәп ятабыз.
Әнә Сабан туе мәйданында
Һәр бөртеге сезнең балагыз.

Мин бик беләм: сезләр – безнең хакта,
Ә без сезнең хакта хәбәрдар.
Сез – шәһәрдә безнең күңелләрдә,
Сезнең күңелләрдә без дә бар.

Югалтышмый яшик бер-беребезне,
Сагынудан жаннар сулмасын!
Кайтыр капка бикле булмасын да,
Юлларыбыз аймыл булмасын!



Әни дип тибә йөрәгем

Әни бәгърем, беләм хәлләреңне, –
Сызланасың төннәр буена.
Тик борчылма, балаң үсеп җитте,
Бер биербез әле туемда.

Утлар капкан учтай йөрәгеңә,
Мине, һаман мине уйлыйсың.
Беләм, әни, мин күрмәсен диеп,
Күз яшьләрең йотып елыйсың.

Төзәтердәй булам хәлләреңне,
Аламын да сине куеныма.
Ярты җаным бүлеп бирер идем,
Килсә әгәр минем кулымнан.

Яшә, әни, син бит әле минем –
Ярты йөрәк, бөтен терәгем.
Бала теләкләре кабул була:
Әни яшәсен, дип теләдем.



Мең ел узгай...

Мин кунакка килдем урап-урап...
Юллар урау яшьлек иленнән.
«Парной сөт эчәсең киләме?» дип,
Син кагылган идең иңемә.

Зирек агачлары, тубыллары
Зыңлап калды Тубылгыларда...
Әле һаман, олы юлдан узсам,
Күңел кереп китә уйларга.

...Ул көнне мин ерак ак шәһәрдән
Кайттым бер тикшерү эшенә...
Гимнастёрка, билен кысып буган –
Син нәкъ шулай кердең төшемә.

Сызылып киткән кашлар, чем-кара күз –
Һинд киносындагы Махитаб.
Яңа кайткан икән солдат егет,
Председатель торды гел мактап.

Күптән белгән кебек танып алдым,
Син дә килеп суздың кулыңны.
– Хәмидулла булам! Ә сез, туташ,
Әллә соң гел шәһәр кызымы?

Чытлыкланып «Әйе!» дигәнемне
Мин сизми дә калдым... Алдадым!
Ә син алдак кызга гашыйк булдың
Һәм миннән гел күзең алмадың...

Куна калдык... Авыл бухгалтеры
Фатирга дип сезгә китерде.
И, әниң: «Килен кирәк!» – диеп,
Мине гел оялтып бетерде.

«Парной» сөтне ул көн «шәһәр кызы»
Үзе сауды – тордың аптырап...
Тышауламый сава алмый торган
Сыерыгыз торды калтырап...

Еллар узган, күлмәк тузган, беләм
Очрашулар мөмкин түгелен...
И сагынып яшим яшьлегемнең
Тубылгыда калган мизгелен.





Питрау җитте, җәй бетте

Питрау – җәйнең кыл уртасы,
Нишләп җәй бетсен әле.
Табигатьнең иркен чагы,
Җәйнең ул иң шәп мәле.

Күрегез, игеннәр ничек
Уйный кояш нурында.
Муллык, байлык, зур өметләр
Игенчеләр җырында.

Бераз моңсу, чөнки кошлар
Сайраудан туктый бу көн.
Әмма дару үләннәрен
Җыярга өлгер бүген.

«Сандугачның теле бетә,
Үләннең – тәме...» – диләр.
Табигатьнең матур мәле,
Бер дә белеп әйтмиләр.

Питрау – җыр-бию бәйрәме,
Мәйданда кыза ярыш.
Питрау тәкыясын бүген
Кемдер кияргә тиеш.

Бәйрәмнең матур гадәте
Сакланган йорт-илләрдә.
Питрау чибәре кабызган
Ут булсын күңелләрдә.

Дүртъюллыклар

Ир-ат дигән затның куенында
Кылыч йөрсә, диләр, хак булыр.
Кулында көч, күңелендә аның
Яуга иярлэгән ат булыр.

Кая киткән яшьлек? Бизмәннәрдә
Ята бары гомер йомгаклары.
Әйләнеп бер карыйсы да артка,
Кайтарасы иде шул чакларны.

Чын күңелдән әйткән рәхмәт сүзе
Мең бәладән, диләр, коткара.
Дөньялары әллә нишләде шул,
Рәхмәт әйтергә дә юк чара.

И-и, бу гомер. Бәхет белән
Шатлык тормый тоташып...
Тормыш юллары борма шул,
Китә кайчак адашып.

«Киләм» димәсәң дә, көтә күңел,
Иясенә күңел чит-ят түгел.
Жан теләгәнәнә тартыла ул,
Яле, булма син дә бикле күңел...

Ижәт дәрәясына аяк басу –
Кое казу, пулат салу ул.
Китап чыгу – мәңгелеккә табан
Кош очыру, елап калу ул.

Гөрләвекләр ага жиргә –
яз килде.
Күңелләргә якты сагыш,
наз иңде.
Күз шатлана, рәхәтлектән
жан көлә.
Э-һе-һе-һей! Өрфиядәй
яз килә!

И төшсен лә чәчкә чал бөртекләр,
Сыр капласын маңгай, чигәне.
Күңел түрләреннән китмәсен гел
Яшь чакларның малай дигәне!

Сыерчык буранын ерып,
Атламыйм, очып барам...
«Шул яшьтәме?» димә, яз бит! –
Сөю утында янам.

Язларда көтсәм дә сине,
Көзләрдә калдың, беләм...
Жилфер каен тузларыннан
Көз иленә хат теләм.

Мин яшим, мин яшим,
Кояшым бар таңымда!
Тик нигәдер моңлы жырлар
Туып тора жанымда.

Сөюгә сусаган күңел
Яза... мәхәббәт жыры...
Умырзаяны карагыз,
Ул эзли кардан жылы?

Балам, балам, диеп
Сыза ана жаны.
Бала – бәгырь ите,
Кем аңламас аны.

Елмайды, гел сер бирмәде
Узган-барган танышка...
Әйттеләр: «И моңсу иде,
Гомере узды сагышта!»

Яратам, дип әйтмә миңа,
Янармын, син пешәрсең.
Яратмыйм, диеп тә әйтмә,
Үзең утка төшәрсең...

Карт кешенең күңеле кырау,
Башы тулы мең сорау.
Яшь кешенең бөтен уе –
Барсын яхшыга юрау.

Жил исүеннән туктамас,
Коймалап куйсалар да...
Адәм көрөштән туктамас,
Иреген тыйсалар да...

И хатын-кыз! Бәллүр хисләр,
Саф чишмәдәй күңеле.
Язның назлы нурларыннан
Тугандыр ул жир гөле.

Илһам алып туар көннәреңнән,
Көн үткәнгә шөкер кылмактан,
Рәхәтләнеп гомер көзләреңнән,
Күңелең жылы тапсын ижаттан.

Укы әле, укы гыйбрәт итеп,
Аннан оныгыңа сөйләрсен.
Аңлат аңа: без ул – кунак кына,
Бездән соң да буын киләсен.

Уем минем – көзгә яңгыр моңы,
Алландырган күңел күкләрен.
Кызыл гөлле читән буйларында...
Көзгә яшен булып күкрәвем.

Кайт, диярсен, кайталмамын,
Чакырсам килалмассың.

Беләсең бит гомерләрнең,
Бер узгач, кайталмасын...

Дустым зәңгәр күлмәк кигән,
Күлмәгендә дүрт кесә.
Шигырь арты шигырь яза,
Кулы каләмгә тисә...

И бу хыял диңгезләрен
Кем кичмәгән, кем кичкән?
Күктән йолдыз чүпләгәндә,
Абынып, башын тишкән...

Тормыш корабыма каршы
Язмыш җиле исмәсен.
Бал-майларда йөзмәсәм дә,
Ипи-тоздан өзмәсен.

Җиде ятка серне сөйләп булмый,
Җилләр алды инде җил генә...
Ул алай да, ул болай да, диеп,
Гайбәтләрем кайтты үземә.

Каш илә күз арасында гомер,
Кемгә күпме салган барыр юл...
Калыпларга салам, әллә инде
Дошман илә дустан тора ул?



И, авыл!

Әйтерсең лә әле хәзер генә
Жигүле ат килеп тугарылган.
Батыр егет эчеп ләززәт ала
Көмеш кебек чишмә суларыңнан.

Бер чибәр кыз яңа гына куйган
Иңнәреннән чиләк-көянтәсен;
Сизеп тора кебек татлы сулар
Эчкән жан ярының ни әйтәсен.

Челтәр төсле итеп кемнәр үргән?
Чишмә тирәсендә читәннәр...
Әле генә сөттән бушаганмы?..
Балчык чүлмәк юып элгәннәр.

Чишмәң генә боек, агышлары
Әллә нигә моңсу тоела.
Авыл ялгыз кала, шуңа мәллә
Ургып күз яшьләре коела.

Таллар, өянкеләр башын игән,
Гүя бага алар чишмәңә...
Әй, чишмәкәй! Соңгы йорт та сүнсә,
Кемнәр кагылыр соң сиртмәңә?..

Горурлыгым — Чистаем

Гүзәл Кама, диеп башлайм
Язасы юлларымны.
Сагныплар җырлайм инде
Җырлайсы җырларымны.

К у ш ы м т а:
Син – гүзәл ягы илемнең,
Чистаем, горурлыгым.
Аем да син, кояшым да,
Кайгыларым, шатлыгым.

Бәйли-тегә, кәнфит ясый,
Сәгать җыя кызларың.
Олы юлың якынайта
Ераклыгын дусларның.

К у ш ы м т а:
Күп милләтле халкың синең,
Тотынышып кулларын,
Бергә-бергә тату яши
Чувашың, мариларың.

Теле мишәр, төбе мишәр,
Улларың синең уңган.
Иң чаясы синдә кызның,
Гомергә шулай булган.

К у ш ы м т а:
Кама буге гүзәл як, дип
Җырлайм җырлаган саен.
Туган җирем, газиз җирем,
Бәхет иле – Чистаем!



Бүген бәйрәмнәрнең бәйрәме

Бар мөселман халкы бәйрәм итә,
Бүген бәйрәмнәрнең бәйрәме.
Күңелемдәге матур хисләремне,
Сәйлән итеп, «җепкә» бәйләдем.

Түбәтәйләр киеп, яулык бөркәп,
Мәчетләргә ашыга кешеләр.
Кайчан гына һич ярамый иде,
Хәтта мәчетләрне иштеләр.

Читенсенми, авыз тутырып, бүген
«Бисмилла»сын укый мөселман.
Адәм затын Хак юлында йөрткән
Изгеләрдән изге ул – Иман.

Бүген бәйрәм, олуг Гает көне,
Читтә йөрсен кайгы, ялгызлык!
Һәрбер өйдә таба ашы пешә,
Коймак, кабартмадан авыз ит.

Бүген бәйрәм – олуг Рамазан ай,
Кунак килә, туган-тумача.
Хак Тәгаләбезнең иман нуры
Каләбләргә олы юл ача.

Ураза

...И апа, елама,
уразам калды, дип,
соңыннан тотарсың...

Ураза – сабырлыкның яртысы,
Сабырлык – иманның яктысы,
Рузаның хисапсыз нигъмәте,
Шөкер ит, шөкер, ди Раббысы.

Таң ата алланып. Сәждәгә
Капланып: «Сабырлык бир», – дибез.
Ахшамга кадәрле рузада:
«Ярлыка, Раббым», – дип телибез.

Нәфесне тыярга өйрәтә,
Әхлакны-әдәпне ныгыта.
Гайбәттән, әдәпсез сүзләрдән
Тыелып, салават укыта.

Күңел-рух өчен дә Ураза –
Хакыйкый офыклар йолдызы.
Аллаһның ризасы, рәхмәте,
Күзләргә – илаһ нур сызыгы.

Йа Раббым, син – гафу әйләүче,
Син гафу сорауны сөясең.
Син миңа бер адым, мин сиңа
«Йөгереп килермен» диясең.

Нурлы-сәгадәтле күләгәдә
Изге рузабызны кабул кыл.
Йа Раббым, бир гали дәрәжә,
Бир иман, бир изге, тугры юл!



Мин бер балаң синең

И Ходаем! Тәңрем! Мин бер балаң,
Бу дөньяга үзең яраткан.
Яшим-яшим, диеп тырышканың,
Яшәү матур, диеп жан аткан.

Илдән аерым хәсрәт бирә күрмә,
Сала күрмә бала кайгысы.
Раббым, Үзең сакла, бу кайгыга
Түзәр аналарның кайсысы?

Сабыр канатларым сынса кинәт,
Берүк ялгыш юлда йөрәтмә!
Йөрәгемне учлап кыса күрмә,
Тота күрмә, чыгар иреkkә!

Кара кан йотсам да, төкермәмен!
Биргән антны тотам исемдә.
Дога укып сорыйм барыбызга,
Жәннәтләрең насып ит Син дә!

Сабыр булырга да Син өйрәттең,
Тешне кысып, түзеп каламын.
Әйтер сүзләремне, менә шулай,
Шигырь юлларына саламын.



Ұл Ұакта

Кульяхулыгың жәйдең бүрәнәгә:
«Утыр әле, берәз сөйләшик.
Әнә ай да болыт арасыннан
Карый бугай безгә көнләшеп».

«Кая?» – дидем... Ай күргәнем юкмы?
Күтәрелеп айга күз салдым...
Мизгел дисәм, бик күп булыр инде,
Көчле кочагыңда югалдым.

Ярыймы соң? Күрше-күлән күрер,
Өйдәгеләр алыр ишетеп.
Миңа аннан клуб, киноларның
Озак бикле булыр ишеге.

Син үбәргә, бәлки, үрелгәнсең,
Ә мин?
Гүя мине шулчак корт чакты.
«Китче, китче, жүләрдер син», – диеп,
Артка борылмыйча мин чаптым...
Их, сагынам хәзер шул чакны.



Үл үзе килә

Юк, язмыйлар аны, языла ул,
Чишмә кебек ургып, күңелдән
Шаулап, агып төшә ак кәгазьгә...
Гажәп: күңел төбен кем белгән?

Ахыргача түгелгәнән көтеп
Аладыр шул бары шагыйрьләр.
Күңел газабының бер төре ул,
Ачылмаган әле күп серләр.

Шигърият ул – жанның кичереше,
Газаплы да, утлы, бәхәсле.
Ярсыта да, юата да ала,
Юк, ул була алмый бер төсле.

Юк, язмыйлар, шигырь языла ул –
Көтмәгәндә килә кайчакта.
Сизмисең дә, мизгел эчләрендә
Назлый, көйли шигъри кочакта.



Мин ғашыйк

Ни ғажәп, бер дошман кешем юк,
Мин бөтен кешене яратам.
Күңеле боекса берәүнең,
Ни булды икән, дип җан атам.

Кизәнәп суктылар җаныма,
Егылсын, дип аяк чалдылар.
Ә минем аларга елмаеп
Дәшүдән гел өнсез калдылар.

Шунда да жәлләдем аларны,
Җанымны бирердәй талпындым...
Ачысы, төчесе – төрлесе
Бар инде, бар газиз халкымның.



Шынык түгел илдә

Күз ачкысыз буран өй кыегын
Ястык карлар белән бизидер...
«Кышлар матур бураннары белән,
Жәйгә жиләк уңар, түз!» дидер.

Сызгырыплар искән жил тавышы
Сискәндерә, бүлеп йокыны.
Ник бер кеше ишарәсе булсын?
Бүген шәһәр – буран тоткыны.

Буран чыккан тышта, тәрәзләрне
Алып бәрмәк була, тузына.
Алла ярдәм бирсен, нужда куып,
Юлда йөргән улы-кызына...

Безнең буын күрде бураннарны,
Өч-дүрт көнләп, атналабын да.
Бураннарда план куып йөргән,
Кырда калган атлыларын да.

Ул атларның авыр «уф» сулавы,
Бер тынармы, кайчан тыначак?
Бу – буранның башы гына әле,
Кичтән килде, беләм: куначак!



Әшләп ашау язсын!

И ашыгам, ашыгыплар булды
Егылганым, борын канатканым.
Гомер буе шулай очып йөрим,
Биргән Ходай хыял канатларын...

Йокла берәз, аз йоклуйсың, диләр,
Көн буена ничек житә көчең?
И ашыгам, өлгералмам кебек,
Сизелми дә көнем, житә кичем.

Өйрәнә алмадым утырырга:
Васыять итеп шуны әйтте анам:
«Адымына туры атламасаң,
Дөньяң кала, – диде, – тырыш, балам!»

Кунак гомер, ничек йоклап ятыйм?
Ләззәт алам тормыш рәхәтеннән.
Әшләп ашау язсын, сакла, Раббым,
«Йоклау, ятып тору» зәхмәтеннән.



Кар-жәймәгә яздым исемеңне,
Буран чыгып аны каплады...
Япты, томалады бар жиһанны,
Башка барыр жирме тапмады?

Көлә-көлә яздым исемеңне,
Үзем качтым, дидем: «Эзләсен!»
Эзләде дә тапты мине буран, –
Элмәгәнмен капкам келәсен.

Төне буге тәрәз кагып йөрдө:
«Чык инде, чык, – диеп, – урамга!»
Син килмәдең, сарыласым килде
Исемеңне күмгән буранга.



Китап

Китапханә залларында
Озак итеп утырган бар.
Китап эчләренә кереп
Онытылып укыган бар.

Китап укыйм, китап язам,
Каләм ара, үзем арам.
Зиһенемне үткенләргә
Мин кулыма китап алам.

Китап тулы киштәләрдә
Ята күпме сагыну-сагыш.
Хатирәләр, истәлекләр...
Хыял илә язмыш катыш.

Язмышлар охшаш түгел дип
Әйтмә, жанның тамыры бер:
Уңга-суңга тартсалар да,
Язмышларның ахыры бер...

Сөенече тулып ташса,
Язмас иде адәм-бала...
Бары гамьле китап кына
Синнән кала, миннән кала.



Фажигале махәббәт

(Поэма)

Биек тауларның башында
Бригадирлар жир бүлә.
Бик яратып йөргән ярлар
Йә аерыла, йә үлә.

Татар халык җыры

Айсылу ай сылу иде,
Нигә боекты быел.
Атарга да өлгермәде,
Чәчәген койды муел...

Көтмәгәндә килеп керде
Ул эшләгән бүлмәгә
Бер чибәр егет, Айсылу
Сүзсез калды бер мәлгә.

Аннары егет туп-туры
Кызның янына килде.
«Йә, туташ, танышыйк әле,
Мин Таһир булам», – диде.

«Ярый», – дип чак әйтә алды
Егетнең соравына.
Һәм ышанды әнисенең
Бүген төш юравына.

«Көтмөгөндө бер чибэргө
Гашыйк булырсың, – диде. –
Синнән генә калмас, кызым,
Килер ярату чире».

Күңеле жылкенер, диеп
Уйламаган да иде.
Зәңгәр күкләрдә йөздөрдө
Аны мәхәббәт жиле.

Атлап түгел, очып йөрдө,
Килешле күлмәк киеп.
Күңелгә кергән ул егет
Тагын бер килер, диеп.

Һәм килде дә. Айсылуга
Ап-ак чәчәкләр суза.
Зәңгәр күзләре бигрәк тә
Кызың үзәген өзә.

Киёмнәре бик килешле
Кызың буй-сыннарына.
Көтмөгөндө егетнең ул
Әйләнде хыялына.

Ә бер көнне Айсылуны
Эштән соң килеп алды.
– Кайтарып куйыймчы? – диеп,
Елмаеп-көлеп алды.

Сөйләштеләр, хәтерләтеп,
Күптәнге танышларны.

Күгәрченнәр гөрлөгөндәй
Ишетелде тавышлары.

Шул көннән соң кыз һәм егет
Көн саен күрештеләр.
Бер-берсенен хәлләрен дә
Сорашып бүлештеләр.

Таһир аны һәр көн иртән
Өеннән килеп ала.
«Матурым, сагындым!» – ди дә,
Битеннән үбеп ала.

Командировкага-мазар,
Китә калса еракка.
Әллә ниләр алып кайта
Сөйгәнәнә бүләккә.

«Көн саен күрәсем килә
Үзеңне жаныкаем!» –
Диеп шалтыратып тора
Сәгать-минуты саен.

Айсылу да сөйгәнәнән
Кайтуын өзелеп көтә.
Киткән юлларына карап,
Күзләре талып бетә.

Кайчагында икәүләшеп
Китәләр ерак юлга.
Юллар озын, юллар аулак,
И чаба тимер юрга!..

Ак көнлөшү белән яна
Айсылуның дуслары.
Бигрәк итагатьле егет,
Тагын шундыйлар бармы?

Юри йомыш тапкан булып,
Керә-чыга хатыннар.
Күз атып йөриләр, кара:
«Минем дә бит кызым бар!»

Туган көненә муенса
Бүләк итте Таһиры.
Энҗе каш йөзек кидерде,
«Миңа бул, – дип, – матурым!».

Язмышы шулай язганмы,
Юк, ашыкмады Сылу.
Әйттең, чыктың гына түгел
Ул ир хатыны булу.

«Тукта, үтсен жәйләр, – диде, –
Көзен уйларбыз әле.
Син – мине, мин сине сыныйк,
Аннан туйларбыз, яме?»

Егет беркөн боек килде,
Күзләре сүнгән кебек.
Диңгез дулкыннары булып
Уйныйлар иде элек...

...Беркөн кичтән әллә эчкөн?
Ачылып китте егет.
Бушанганчы бер елады,
Әтине сагынам, дип.

«Вакытсыз китте, яшәргә,
Яшәргә иде әле.
Көннәремнең бер дә юк, юк
Аны оныткан мәле».

Юата алмады Сылу,
Бары кушылып елады.
Пәһлевандай бу егетне
Хәсрәтеннән жәлләде.

Жәй, июль. Таһир шалтырата:
«Бүген, хәзер, кич белән
Сочига командировка,
Очам самолет белән.
Озакка китәм, алтыным,
Кайтам ике атнадан.
Телефоныңны сүндермә,
Сагынуга түзалмам».

Көннең ниндие булмый да,
Төннең ниндие булмый.
Йә телефон өйдә кала,
Йә «единица» булмый...

Атна үтте, икенчесе,
Бик көттереп тормады.
Кайткандыр, бер шалтыратыр,
Дип Айсылу уйлады.

Ничәнче көн бер хәбәр юк,
Ашаудан калды Сылу.
Көне-төне аны уйлый,
Кая инде туй булу?

Әнисенә ни дип әйтер?
Шул да булдымы сөю?
Сөю булмады бугай бу,
Бу булды яну, көю...

Онытылым беразга дип,
Бакчага китте Сылу.
Чәчкә, җиләкләр эчендә
Мөмкин бераз онытылу.

Беразга гына онытты,
Аннан елап илерде.
Күңеле ник өзгәләнә,
Әллә бүген килерме?

Түзалмады ул, яңадан
Таныш номерны җыйды.
«Таһир? Юк бит! Ул үлде!»
Айсылу аңын җуйды.

Үзе карый, тик берни дә
Күрми дә, күзләми дә.

Бөтен тирә-ягы томан,
Ни булды күзләренә.

Аяклары атламыйлар,
Куллары берни тоймый.
Егылып ята ул жирдә,
Берәү дә кулын сузмый...

Кәрәзле телефон тавышы
Китерде үз хәленә.
«Кызым, автобустан калма,
Соңгысы биштә китә».

И әни, әни канатым!
Язмыш тагын сынатты.
Бүгеннән кызың ялгызы,
Калды сыңар канатлы.

Бакчада Сылу күз яше
Таммаган жир калмады.
Алмагачлар, бар агачлар
Кызга кушылып елады.

Аңладылар, алар әнә
Барсы да парлы-парлы.
Һәм беләләр: ялгызларның
Тормышы була зарлы.

Ялгыз миләшкә сарылып,
Озак елады Сылу.
Бер-берсен өзелеп сөйгәннәр
Сирәк кавыша шул ул...

Айсылу ай сылу иде,
Нигә боекты быел?
Атарга да өлгермәде,
Чәчәген койды муел.

Агымсулар күргән саен,
Сылу төшә калтырап.
Кайгы үзе ята микән,
Су өстендә ялтырап.

Суга барса, сулар алса,
Дога укый күңелдән.
Кайгылары күзләреннән
Каннар булып түгелгән.

Жырлый белми, моңы юк дип,
Кем әйтә Айсылуны?
Жырлай калса, еламыйча,
Син тыңлый алырсыңмы?

«Суга баткан ярым инде,
Сулардан алалмамын.
Сары сагышларга калдым,
Нич арына алмамын...
Аэроплан – корыч канат
Әйләнә һаваларда.
Исемнәрең генә калды
Йөрәкне дөваларга».

...Шәм кебек асыл егетнең
Гомере кыска икән.

Көн эссе диеп, диңгездә
Коена торган жирдән

Әллә каян көчле дулкын
Бөтерелеп яралган.
Таһирны күтәреп алып,
Су эченә томырган.

Айсылу шуңа моңлана,
Таһир жаны судадыр.
Сөйгәненең сагынуын
Ул да тоеп торадыр.

«Зур суларда чайкап элдем
Бизәкле күлмәгемне.
Калдырып китәрмен, диеп,
Бәгырем белмәдеңме»?

Чын ярату булмый димә,
Ярату була икән.
Су буенда Айсылу кыз,
Зәңгәр күлмәген кигән.

Егетләр сүз кушмый түгел,
Кул да бирә егетләр.
Таһирдай сылу буй-сынлы,
Бар да лачын кебекләр.

Тик Сылуның жавабы бер:
«Юк, мөмкин булмаганны!..
Эзләмәгез миннән, – ди ул, –
Табыгыз башка ярны».

«Яратусыз яшәрсеңме?
Ялгызың кыен булыр.
Яратмаган ул бәхетсез,
Яратсаң, бәхет тулыр.

Тормыш – олы бакча, балам,
Бакчаны утырту кирәк.
Утыртмый калган бакчада
Мул ризык була сирәк».

Жавабы бер Айсылуның:
– Юк, әйтмә, әни, гелән.
Мин, әнкәй, сине яратам,
Яшәрмен синең белән!

Чын ярату булмый димә,
Ярату була икән.
Су буенда Айсылу кыз,
Зәңгәр күлмәген кигән...

«Мәржән кашлы алтын чылбыр
Минем муенда гына.
Иртән торсам, кичен ятсам,
Тик син уемда гына...»



Сабыр төбе ак алтын

(Поэма)

Төп нигездә, ишле гаиләдә,
Жиденчегә булып, кыз туган.
Кай карасаң, шушы яктан эшкә
Кулы ятып торган, шук булган.

Озын толым таслап үреп куйган,
«Бала итәк» белән күлмәге.
Авыл халкы «сөйкемле сөяк»нең
Эшсез чагын бер дә күрмәде.

Иртүк торып, чынаягын тотып,
«Парной» сөт эчәм, дип көткән ул.
Беркемдә юк моңлы тавышы да,
Таңнан торып эчкән сөттән ул.

Һичкем күрмәгәндә ишегалдын,
Идән-такталарын кем юган?
Күрше-күлән белән бергәләшеп,
Житәкләшеп кырга мал куган...

«Авыл – уч төбе» шул, булган кызны
Уңган егетләр дә күрәләр.
Кич чыкмаган кызга бер-бер артлы
Хат-юллардан тезмә үрәләр.

Тик берәү дә сүз кушарга кыймый,
Ничек аңа жавап табасы?
Үзе усал, үзе чая кызны
Кочагыңа ничек аласы?

Мәхәббәтнең генә күзе сукыр,
Ул сайлаган шаян егет бар...
«Нәселләре әйбәт түгел, кызым!» –
Ишетелми кала үгет-зар.

Бер сыйныфта алар белем алды,
Укыдылар хәтта ярышып.
Көтмәгәндә беркөн сөю килде,
Аңлаштылар хатлар язышып.

Зөфәр кая, Зөһрә шунда инде,
Аерылмас гашыйк – ике жан.
Сихри төндә икәү сөю эзли
Айлы күктән, йолтыр йолдыздан...

Таһир-Зөһрә мәхәббәте, диләр,
Авыл өсте алар хакында...
«Мин Мәскәүдә, еш яз, бик сагынам», –
Яза егет төүге хатында.

...Шуның белән бетә, ике елга
Бер хат килә солдат егеттән.
Үкенсә дә соң шул, бу хәбәрне,
Эх, кыз әгәр алдан ишетсә?..

Мәскәү кала таш кала шул,
Кызлары матур кала...
Халык жыры

Күн итектән, типсә тимер өзәр,
Часть офицерын йөртә Зөфәр.
Көн дә кичен кунак булып килә,
Ай кызлары бигрәк лә чибәр!

Бу – оялмый, татар кызы кебек,
Озын күлмәк-итәк кимәгән...
Кыска сарафанның төймәләре
Чишелдеме әллә жыллардан?..

Зөһрә кыздан килгән хатлар гына
Югалдылар почта юлында...
Чөнки алар, иң беренче булып,
«Эләктеләр» Вера кулына.

«Рай»да йөзде Зөфәр, очып йөрдә
Һәм онытты сагыну-сагышны.
Зөһрә кызны, яшьлек мәхәббәтен,
Шулай чит-ят кызга алышты.

«...Шулай булсын, кызга Виктория
Дигән исем кушарбыз инде».
Онык юарга дип, офицерга
Гүя «целый армия» килде...

Ике ел тиз үтте, әйтерсең лә
Үтмәде дә. Инде кайтасы.

Тик икегә ничек бүленергә,
Зөфәрнең шул бүген кайгысы.

– Кайтып килим әле, әниләрнең
Ризалыгын гына алым да.
Менә шуннан мөмкин була инде
Бөтенләйгә монда калырга.

Гаилә бар бит хәзер, офицер да:
– Сагынгансыңдыр, – ди, – беләбез.
Кайтып кил дә, аннан балагызны
Закон юлы белән теркәрсез.

Буш күңелле Зөфәр, алдый-йолдый,
Туган ягына дип юл тотты.
Өйдә ана көтә, Вера белән
Виктория барын онытты.

Сагынылган, бер хат язмаса да,
Кавышулар мөмкин икән ич!
Сөя белгән бер кавыша, диләр,
Хатлар язган Зөһрә көткән ич!

...Загс алды. Дуслар, туганнарның
Жырлап-биеп арган мәле лә...
Аның өйләнгәнән һәм баласы
барын берәү белми әлегә.

Керсез сөю белән көтүләре
Кызың загс белән түләнә.
...Загс кәгазе ни, бер языла,
Сандык төпләрендә күгәрә.

...Ике яшь пар сөөп-яратышып,
Бер-берсеннән туймас чагында
Зөһрә япкан юрган ник суынган? –
Бергә ашамыйлар табында.

«Верю я, ты поймешь,
Верю я, ты придешь,
Вера, я люблю тебя...»
Саташамы әллә Зөфәре.
– Сау бул, – ди дә беркөн юкка чыга,
Белгән булса Зөһрә элгәре...

Зөһрә бала көтә, бәхеткәме –
Ак-кара күренми күзенә.
– Ялгыз кыен булыр, – дигәннәрнең
Карамый ул әйткән сүзенә.

Күкрәк асларыннан каты тибә:
«Мин яшәргә телим, тап исем!»
Борчылуын хәтта бала сизә, –
Сулышыннан таный әнисен.

Бик борчыла Зөһрә, кайтмаса, ди,
Кыен булыр инде яшәве.
Егермедә япа-ялгыз калды,
Бигрәкләр дә ул бит яшь әле...

– Син кайгырма, кызым, яннарыңа
Сыйдыралсаң, иптәш булырбыз.
Әти-әни янда булса рәхәт,
Сиңа ярдәм итеп торырбыз.

...Ялгыз, диеп кемнәр әйтер, әнә
Ике игезәк туды – кыз-малай.
Гадилә һәм Гадел булсын, диеп,
Исем-дога укыды бабай.

Ике бала оныттырды аның
Хыянәтен, сөйгән ярын да.
Беркем ишетмәде, кыен диеп,
Зөһрә кызның хәсрәт-зарын да.

Читтән торып укып институтта,
Кызыл диплом алды кулына.
Яраткан әни дә, дус та булды
Үсеп килгән кыз вә улына.

«Егетләр»гә сәлам бирмәде ул,
Өзелеп сөйде ике баласын.
Зур бер вузда проректор ул хәзер, –
Танымассың хәтта карасаң.

...Яңа кала. Биш бүлмәле фатир,
Әти-әнисе дә янында,
Үзе генә белә хәзер Зөһрә:
Ниләр күрдә гомер таңында?

Бар да үттә, вакытлыча булган
Юл тузаны тына берзаман.
Түзелде дип, шөкер кыла белә,
Ни ирешкән бүген – шул таман.

Гадел, Гадиләне әйтергә юк,
Бик тәүфыйклы булды үзләре.

Киңәшәләр бергә жыелышып,
Әни белән бетми сүзләре.

Институтка йөгерәләр хәзер,
Өч дуслыны, алар гел бергә.
Күз тимәсен, менә шушы бәхет
Дәвам итсен гомер-гомергә...

Мәскәү паркы. Күңел тыныч түгел,
Нәрсә сизеп микән сызлана?
Утыргычта Зөһрә берьялгызы,
Яна, әйтерсең лә кыз бала...

Вакыт тузанында бәргәләнгән
Зөфәр шунда кебек тоела.
Һаман яратамы әллә аны? -
Нәрсә уйлап шулай боега.

Их, күрәсе иде, үзгәргәнме
Һәм танырмы үзе Зөһрәне.
Мәхәббәтен шулай искә алып,
Сагынып куйды Зөһрә Зөфәрне?..

Кинәт кемдер янәшәдә генә:
– Сәлам, туташ, – диде Зөһрәгә.
Уйларыннан оялдымы әллә,
Кыз аптырап калды бер мәлгә.

– Мөмкинме? – ди, саф татарча итеп,
Игътибарын көтә аның да.
Бер утырсам сезнең яныгызга,
Кирәк булмас иде дару да...

Һәм табыша шунда ике бер жан,
Күңелләре ташып тулганнар.
Әйтерсең лә алар гомер бue
Бик күптәннән таныш булганнар...

Һич уйламаганда яңа сукмак
Зөһрә йөрәгенә салына.
Әллә инде күптән көткән кошы
Килеп кунды таңда талына?

Иң югары уку йортларының
Ректорлары бүген жыелган.
Мәскәү шәһәрәндә конференц-зал,
Камералар төбәп куелган.

Тик өйдәгеләр дә борчылуда,
Экранга баккан күзләре:
«Нидер булган, ник борчыла әни,
Нигә моңсу икән йөзләре?»

Ата-ана сизә: «Кызыбызны
Нинди сәбәп салган кайгыга?
Сабыр итик әле, иртәгә ул
Чыга инде юлга, кайтырга...»

...Кайта Зөһрә, аккош тоткан кебек,
Теленә иярми сүзләре.
Һәм беркайчан алай янмагандыр, –
Балкып, янып тора күзләре.

Бик ерактан башлай, барсын сөйләп,
Аңлата ул ике балага.

Ничек итеп калды югалыплар
Сөйгән әтиләре «дала»да.

– Аны сөйдем, шуңа берәүне дә
Яратмадым, сез бит беләсез.
Бәлки әле, кайтыр, диеп көттем,
Хәлләремә әгәр керсәгез,

Мине аңларсыз дип өмет итәм,
Сез сабыйлар түгел бит инде.
Хыялланып көткән әти-кояш
Безнең өчен баеды, сүнде.

Һич тә көтмәгәндә күңелемә
Якын берәү чыкты юлыма.
Бер ягымлы итеп дәшкән сүзе
Мәңгелеккә инде жаныма...

Ул да япа-ялгыз гомер кичкән,
Төс-биткә дә күркәм, ярыйсы...
Сизми калдым, әллә инде аңа
Гашыйк булып куйдым, ахрысы.

Ә балалар, бу көн бер килер дип,
Гүя күптән көткән иделәр.
– Риза, бәхил, анам, – дия-дия,
Хәер-фатихасы бирделәр.

Автордан:

Утыра да Зөһрә уйга тала,
Ни түзем дә, сабыр булган ул.
Ике нарасые хакларына
Гомер юрганнарын сырған ул...

Яшьлектәге сөю бары газап,
Бары сагыш булган икән бит!
Сөю шатлык икән, бер-береңне
Кадер-хөрмәт итү икән бит!

Ата-ана киңәшләре белән
Үткән өчен тормыш ямьле шул.
Эшләп тапкан ризык булгангадыр –
Кабар телемнәрең тәмле шул.

Ялгышмады, ялгыз тирәгенә
Бер сандугач кунды – тач булсын!
Сабыр итеп көтә белгән өчен,
Тормышына бүләк таж булсын!





Автор турында

Миңзифа Хәйретдин кызы Әхмәтшина 1955 елның 10 июнендә Чистай районы Татар Сарсазы авылында күп балалы эшче гаиләсендә туа. Үз авылларындагы башлангыч мәктәптә дүрт сыйныф укыгач, Иске Роман сигезьеллык, аннан Каргалы урта мәктәпләрендә белем ала. Хезмәт юлын Чистай сәгать заводында башлый. Читтән торып Минзәлә авыл хужалыгы техникумының Әлмәттәге филиалын, аннары Алабуга культура-агарту училищесын тәмамлый. Авыл хужалыгында эшли, яхшы күрсәткечләргә ирешкәне өчен 1989 елда ВДНХның Мактау кәгазенә лаек була. 1985–1990 елларда – XI чакырылыш Татарстан Югары Советы депутаты.

1997 елда авыл Мәдәният йортында үзешчән сәнгать житекчесе булып эшли башлый. Шул ук вакытта район китапханәсе каршында оештырылган «Энжеләр» әдәби түгәрәгенең актив әгъзасы, каләм тибрәтүче яшь талантларны барлауда башлап йөрүче. Булачак шагыйрәнең беренче шигырьләре, авыл вакыйгаларын чагылдырган язмалары районның «Чистай хәбәрләре» газетасында, соңрак «Ватаным Татарстан», «Мәдәни жомга», «Аргамак», «Заман сулышы», «Тормыш кыры» (Лениногорск) газеталарында, «Сөембикә», «Майдан», «Идел» журналларында басыла.

Миңзифа Әхмәтшина көйләр дә иҗат итә. Ул – 2000 елдан Татарстан үзешчән композитор-

лар берлеге әгъзасы. Үз вакытында Хәния Фәрхи, Искәндәр Биктаһиров, яшьрәкләрдән Руслан Кәраметдинов, Мәдинә Гайнуллина, Илназ Гариповлар аның күп кенә җырларын башкаралар. Хәния Фәрхи башкаруындагы «Бәхетем син минем» җыры – «Ел җыры-95» бәйгесе җиңүчесе.

2000 елда Татарстан Язучылар берлегенең яшьләр белән эшләүче әдәби консультанты Әхмәт Гадел М. Әхмәтшинаның шигырьләренә югары бәя бирә, аларны бер җыентыкка туплап, бастырып чыгарырга тәкъдим итә. 2001 елда аның «Мәхәббәт дастаны» дигән беренче шигырьләр һәм ноталар белән җырлар китабы дөнья күрә.

Язмыш җиле 2003 елда М. Әхмәтшинаны Әлмәт төбәгенә алып килә. Ул Татарстан Язучылар берлегенең Сәҗидә Сөләйманова, Гамил Афзал, Нур Әхмәдиев, Клара Булатовалары кебек иҗат кешеләре белән танылган Әлмәт бүлекчәсендә эшли башлый. 2004 елда «Рухият» нәшриятында шагыйрәнең – «Күңелем канаты», 2006 елда – «Хыялымда кайтам» (шигырьләр), 2010 елда – «Сары яулык» (хикәяләр), 2015 елда татар һәм рус телләрендә «И хатын-кыз! = О, женщина!» (шигырьләр), балалар өчен «Табылдык», татар һәм рус телләрендә «Яшәгән, ди, кәбестә = Жила-была капуста» исемле китаплары дөнья күрә.

Миңзифа Әхмәтшина унбиш елга якин Әлмәт дәүләт нефть институтының Студентларның ял һәм сәламәтләндерү үзәгендә «Әдәби кунакханә» иҗат студиясен җитәкли, студентлар иҗатының С. Сөләйманова исемендәге «Тормыш, исәнме!» Республика фестиваленең җаваплы хезмәткәре булып тора. Шул рәвешле шагыйрә нефть төбәге-

нең югары һәм урта белем бирү уку йортларында укучы яшь иҗатчыларның талантларын ачуда актив эш алып бара.

Әдәбият-мәдәният өлкәсендә алып барган эшчәнлеге, ирешкән уңышлары өчен М. Әхмәтшина Татарстан Мәдәният министрлыгының «Мәдәният өлкәсендәге казанышлары өчен» күкрәк билгесе, Татарстан Яшьләр белән эшләү, спорт һәм туризм министрлыгының, «Татнефтегазстрой» профсоюзларының, «Татнефть» ачык акционерлык җәмгыяте, «Рухият» рухи яңарыш фондының, Татарстан Язучылар берлегенең мактау грамоталары белән бүләкләнә, 2017 елда «Татарстанның атказанган мәдәният хезмәткәре» дигән мактаулы исемгә, Р. Төхфәтуллин (2010), К. Тимбикова (2017) исемендәге әдәби премия, «Татнефть» Хәйрия фондының С. Сөләйманова (2013) исемендәге кызыксындыру бүләгенә лаек була.

Бүгенге көндә Миңзифа Әхмәтшина Татарстан Язучылар берлегенең Әлмәт бүлегендә администратор вазифаларын башкара, бүлек каршында эшләп килүче С. Сөләйманова исемендәге «Кызыл каурыйлар» әдәби берләшмәсенә җитәкчелек итә.

М. Әхмәтшина – 2010 елдан Татарстан Язучылар берлеге әгъзасы.

Әйтәлек

Аклыкка омтылган ижәт. <i>Р.Шаһиев</i>	5
«Ялгыз төндә күңел газап чигә...»	11
Жил	12
Көз	13
Яшынәп яшисе килә	14
«Кагылдың!»	15
Йолдыз бирәм димә...	16
Без үрәбез генә...	17
И уй, уй, уй...	18
«Май башы бу, суык әле...»	19
«Өлгерми күз...»	20
«Күңел гел яшъ кала икән...»	21
Көзләргә кала күрмә	22
Йөгереп кайтып булмый	23
Бер сүздән	24
«Гөрләп чәчәк ата бүген...»	25
Әни кирәк	26
Йөрәктә калдың	27
«Сулар ага да ага...»	28
Сиңа	29
Мин үзем	30
Онытылыйк берәзгә...	31
Күрешүләр насыйп икән...	32
Кара инде!	33
Сезнең кебек булсын туганнар	34
Ул чагында кем дә белмәгән	35
Егылып булдым харап	37
Теләк	38
«Артларымнан өзелеп карап кала...»	39
Иң кирәге иде...	40
«Гомер дисбесенең төймәләрен...»	41
Туктап калды карашың	42
«Күңел тәрәзәмдә күксел томан...»	43
«Күргәнем юк сине ничә айлар...»	44
Тормыш – диңгез...	45
Без шул еллар кызлары	46
Әлмәт урамында яңгыр ява	47
Ничә еллар инде киткәнең	48

«Туган яктан жылы жыллар исә...»	49
Сезгә жырым	50
«Тәрәзәдән чәчем жылгә сибеп...»	51
Гомер уза, тун туза...	52
Тукта, болыт!	53
Ай.	54
«Ник алмыйсың телефонны, димә...»	55
Көз	56
«Уч төбендә ята кебек ил картасы...»	57
«Яшәү безгә бирелмидер жиңел генә...»	58
Сагынам	59
Сары мин	60
Синең якка китә уйларым.	61
Үтә икән, үтә гомерләр	62
Кошларга	63
Әниемнең елы бүген.	64
Иң рәхәт чор.	65
«Үгетләмә, апа, ул чакта бит...»	66
«Мин сорыймын: туган чакта кеше...»	67
Кыл уника	68
«Әни карынында ятам...»	69
Елама, чәйнек!	70
Әти.	71
Тик бер вакыт	73
«Ялгызлыкның үз почмагы була...»	74
«Мәхрүм калдым жылы сүздән...»	75
Үзең кил.	76
Сабан туге	77
Әрем белән теш чайкадым	78
Гармун моңы	79
Әбиләр чуагында.	80
Нинди сер бар соң бу казларда?	81
Учларыңа иңәм	82
Якын итә алмыйм	83
«Әрем тәме – сыем, язмыш нигә...»	84
Сөю икән!	85
«И моңлы жан, нигә моңланасың...»	86
Туган якта иркен күңелгә	87
«Сары келәм аяк асларында...»	88
Сагынуга юк чама	89
«Әле шулкадәрле каударланып...»	90

Игенче	91
Ялгызлыкның төсе	92
Туган өй	93
Әти-әни, и сагынам сезне	94
Әйт бер сүз	95
«Язмыш микән, әллә ялгышларны...»	96
«Яз килгәннен күрми калдым быел...»	97
«Син – су мәллә?»	98
Тамчы тама	99
Чыгамын да сөяләмен...	100
«Язгы ташу аккан ярлар кебек...»	101
Миләшләрдә язмышлар	102
Алтмыш	103
«Әй җил, җилкәй генәм...»	104
«Язмышларга сылтап ялгышларны...»	105
Ап-ак иде йөзем	106
Сабырмын	107
Туган як	108
Ашыкмый мөмкин түгел	109
Яфраклар...	110
Кар бөртеге	111
Толымнарым сүтәм	112
«Бер елмайдың, күңел нурга чумды...»	113
И хатын кыз!	114
Изге сәфәр	115
Мин – шагыйрь!	116
Сарсазым	117
Яшә генә...	118
Көзге моң	119
Түгелегез, яшьләрем	120
Диңгез	121
«Ялгыз» сүзе – үзе язмыш	122
Әни дисбесе, әти сәгате	123
Мәтрүшкәләр өзеп биргән идең...	124
Бер еласам	125
Әй гомер аралары	126
Мәхәббәтем көч бирә	127
Тынгылык табым җанга	128
Иңнәремдә – ак җилкән...	129
Алтмышта бар хикмәт	130
Җиһанның үзе кебек	131

Бәхет шул үзе инде	132
Алты төсле дәфтәрәм бар	133
Омтылу	135
Ак кар ява	136
Кыйгак казлар килә	137
Яшьлегемне эзлим	138
Кышкы манзара	139
Карлар... Хатлар....	140
Буран елый	141
И, кышкы төн....	142
Учларымда эри ак чәчәкләр.	143
Өшим, туңам әле һаман	144
Нинди ут соң бу?	145
Туган телем	146
Соңгы кыңгырау.	147
Көзге яңгыр моңы	148
Сагына беләм	149
Кайтаваз...	150
Авылдашыма	151
Иң якын дус	152
Сөю мәңгелек!	153
Сагыну.	154
Авылдашкайларым	155
Өмет яшәтә	156
Әйт, доктор!	157
Бабам истәлегә юкәне...	158
Парлы дөнья.	159
Жирем минем!	160
Кайтып килми булмас	161
Авылкаем	162
И туганнар!	163
Балама	164
Юлда	165
Син кояшка таба үт әйдә!	166
Көтәм әле	167
Киткәннәр турында язамын	168
Сау йөрәп кайт.	169
Йөрәк кенә	170
Разыймы икән?	171
Китсәң кит икән...	172
Без акыллы... акылсыз да	173

Саташу	174
Гомер сүнмәс хисне яңарттың	175
Беләсеңме?	176
Бәхет – сөйгән яр булу	177
Сине күрми кышлар үтеп китте	178
Сагыш гөле.	179
Уй-хыяллар канатында	180
Күңелемә ап-ак нур тулсын!	181
Кайгы күле ут кына	182
Уза гомер	183
И, оялдым...	184
Шау чәчәкле язлар китердең дә...	185
Кояш били күңелне	186
Синең хакта уем.	187
Тәрәз кага бәхет....	188
Ай, күңел!	189
Килен жыры	190
Китмәгез туган илдән	191
Үземә язган	192
И телем!	193
Калды анда өем, көем....	194
Сагынганда	195
Оныгыма.	196
Сине юксынган мәлем	197
«Абындыңмы әллә йолдызларга?»	198
«Яктылыкның чиге бармы, дидем...»	199
Хәтер кала икән	200
Көт, дисең дә, китәсең	201
Көз житкән	202
Ял паркына	203
Разыймын.	204
Гомер җилләре жылы	205
Кая шулай ашыгабыз?	206
«Сез яшь, мин яшь кебек ич әле...».	207
Ешрак әйтик	208
Сөю төне	209
«Сагындыра. Уйлар диңгезенә...».	210
Сүнмә син, яктырак ян!	211
Күңелдә яз!	212
«Йөздә буразналар...»	213
Юк, китмим мин!	214

Язлар белән килдем	215
Рәхмәт, сөю!	216
Эш өсте – урак өсте	217
Авыл киче	218
Көзләр килде	219
Әйтер идем	220
Әнкәйгә.	221
Туган нигезгә	222
Яңгыр теләге	223
Килен боткасы	225
Эчләрем пошкан чакта	227
Ялгыз имән.	228
Сез каласыз?	229
Жылыйсылар килеп китә	230
Уза гомер	231
Әле яңа өлгерделәр	232
Ал кулыңа гармуныңны!	233
Укырлармы...	234
Муса Жәлил	235
Булмаганны	236
Авылдашларыма сүзем бар.	237
Әни дип тибә йөрәгем	238
Мең ел узгач...	239
Питрау житте, жәй бетте	241
Дүртыюллыклар	242
И, авыл!	247
Горурлыгым – Чистаем	248
Бүген – бәйрәмнәрнең бәйрәме.	249
Ураза	250
Мин бер балаң синең	251
Ул чакта.	252
Ул үзе килә	253
Мин гашыйк	254
Тыныч түгел илдә.	255
Эшләп ашау язсын!	256
«Кар-жәймәгә яздым исемеңне...»	257
Китап	258
Фажигале мәхәббәт	259
Сабыр төбе ак алтын.	269
Автор турында	279

16+

Знак информационной продукции согласно
ФЗ от 29.12.2010 г. №436–ФЗ

Әдәби-нәфис басма

Әхмәтшина Миңзифа Хәйретдин кызы

Иңнәремдә – ак жылкән...

(на татарском языке)

Жаваплы мөхәррир: *Рамил Миңнуллин*

Компьютерда биткә салучы: *Йолдыз Нуриева*

Корректор: *Галия Мөхәммәтҗанова*

Формат 84x108 1/32. Бумага офсетная.
Усл.-печ. листов 15,12. Тираж 1500 экз. Заказ №

Программа «Рухият»
Благотворительного фонда «Татнефть».
г. Казань, ул. Солдатская, 8, оф. 401.
Тел./факс (843) 518-86-81. E-mail: ruhiat@mail.ru

Отпечатано в полном соответствии с качеством предоставленного
электронного оригинал-макета в типографии филиала
ОАО «ТАТМЕДИА» ПИК «Идел-Пресс».
420066, г. Казань, ул. Декабристов, 2.

